

SAVONIA

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
YHTEISKUNTATIETEIDEN, LIIKETALouden JA HALLINNON ALA

VÄHIMMÄISOSAKEPÄÄOMAN POISTUMISEN SYYT JA SEURAUKSET

TEKIJÄ:

Emmi Hottinen

Koulutusala Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	
Tutkinto-ohjelma Liiketalouden tutkinto-ohjelma	
Työn tekijä Emmi Hottinen	
Työn nimi Vähimmäisosakepääoman poistumisen syyt ja seuraukset	
Päiväys	28.4.2021
Sivumäärä/Liitteet	43/1
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) -	
<p>Osakeyhtiölain (2006/624) 1 luvun 3 pykälää muutettiin 1. heinäkuuta 2019. Aikaisemmin yksityisiä osakeyhtiöitä kosketti 2 500 euron suuruinen osakepääoman vähimmäisvaatimus, joka on muutoksen voimaantulon jälkeen ollut määrittelemätön eli käytännössä nolla euroa. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia tähän lakimuutokseen johtaneita tekijöitä ja sen aikaansaamia vaikutuksia. Työn tavoitteena oli myös kartoittaa talouden alalla toimivien yksittäisten asiantuntijoiden näkemyksiä osakeyhtiöiden vähimmäispääomasääntelystä.</p> <p>Opinnäytetyön aihetta tutkittiin kvalitatiivisella tutkimusotteella. Aineistonkeruumenetelmänä käytettiin asiantuntijahaastattelua, joka määriteltiin sisällöltään tarkemmin teemahaastatteluksi. Tutkimuksessa haastateltiin asiantuntijoita kolmelta eri talouden toimialalta: haastateltavaksi valittiin yksi toimihenkilö niin yritysrahoituksen, kirjanpidon kuin tilintarkastuksen aloilta. Empiirisen tutkimuksen lisäksi opinnäytetyössä tarkasteltiin myös aikaisemmissa selvityksissä tuotettuja aineistoja. Näistä opinnäytetyön kannalta tärkeimmiksi nousivat lakimuutoksen valmistelutyössä syntyneet lausuntotiivistelmät ja -yhteenvedot, arviomuistiot, mietinnöt sekä lopulliset hallituksen esitykset eduskunnalle yhtiölainsäädännön muuttamiseksi.</p> <p>Opinnäytetyön tuloksena saatiin monipuolisesti selityksiä siihen, miksi yksityisiä osakeyhtiöitä koskevasta vähimmäispääomavaatimuksesta luovuttiin. Lakimuutos voitiin nähdä osana kansallista norminpurkutavoitetta, mutta vaatimuksen poistumisella oli myös kansainvälinen näkökulma. Lisäksi tutkimus tuotti näkemyksiä osakepääoman merkityksestä, joka liittyi vahvasti lakimuutokseen vaikuttaneisiin tekijöihin. Tämän vuoksi osakepääoman merkityksen tarkastelu sisällytettiin osaksi tutkimustuloksia. Työn avulla selvitettiin myös asiantuntijoiden ajatuksia lakimuutoksen yhteiskunnallisista vaikutuksista. Tarkasteluajankohta oli noin vuosi lakimuutoksen voimaantumisen jälkeen. Joitakin seurauksia oli jo havaittu, mutta tutkimuksen johtopäätöksenä voitiin todeta, ettei vähimmäispääomavaatimuksen poistuminen ole aiheuttanut merkittäviä vaikutuksia tarkastelun kohteena olleella aikavälillä. Erityisesti rahoitusalan edustajan mielestä lakimuutos saattaisi vaikuttaa yhtiön mahdollisuuksiin hakea jatko- tai lisärahoitusta. Kokonaisuudessaan vaatimuksen poistuminen koettiin kuitenkin enemmän hyödylliseksi kuin mitä muutosta vastaan esitettiin tulkintoja.</p> <p>Opinnäytetyö tuotti jonkin verran uutta tietoa liiketalouden alan käyttöön, mutta vahvasti erityisesti käsitystä vähimmäispääomavaatimuksesta luopumisen aiheellisuudesta. Tutkimustuloksia voitaisiin hyödyntää jatkotutkimuksissa, joissa näkökulma olisi velkojensuojan tai yhtiölainsäädännön kehittämisessä.</p>	
Avainsanat yksityinen osakeyhtiö, osakepääoma, vähimmäispääomavaatimus, osakeyhtiölaki	

Field of Study Social Sciences, Business and Administration	
Degree Programme Degree Programme in Business and Administration	
Author(s) Emmi Hottinen	
Title of Thesis Causes and effects of removal of the minimum share capital requirement	
Date 28 April 2021	Pages/Appendices 43/1
Client Organisation /Partners -	
<p>The Finnish Limited Liability Companies Act (2006/624) was amended and entered into force on 1st on July 2019, when the Chapter 1 Section 3 was revised. Previously, private limited liability companies were subject to a minimum share capital requirement of EUR 2 500, which has become undefined after the amendment entered into force, i.e. practically zero euros. The main aim of this thesis was to carry out a research on the causes and effects of the amendment. The thesis also aimed to identify the views of individual experts in the fields of finance and accounting on the minimum capital requirements for limited liability companies.</p> <p>The thesis was carried out by using a qualitative research approach. The data collection method used was an expert interview, which was more precisely defined as a thematic interview. The thesis involved interviews with experts from three different economic sectors: corporate finance, accounting and auditing. There was only one interviewed expert per selected industry. In addition to the empirical study, the thesis also examined data from previous studies and reports. The most significant of these documents were developed when drafting the law: summary of statements, memorandums, reports and the final government proposals for the Finnish Parliament, to name a few.</p> <p>The outcome of the thesis was a versatile conception of explanations as to why the minimum capital requirement for private limited companies was abolished. The amendment in the law has been part of a national initiative to take down unnecessary norms, but it also had some international reasons. The results of the study provided insights into the importance of share capital too. This reflection was closely linked to the factors that influenced the change in the law, which is why an examination of the importance of share capital has been included in the results of the study. The study explored the viewpoints of the experts interviewed on the social effect of the amendment in a one-year period. Some impact had already been observed, but the conclusion was that the abolition of the minimum capital requirement had not had a major impact. In particular, the financial sector representative felt that the change in the law could affect the company's ability to seek further or additional financing. Overall, however, the abolition of the requirement was perceived as a positive rather than a negative change.</p> <p>In conclusion, the thesis provided new information for the use of financial sector and strengthened the view that the abolition of the minimum capital requirement was appropriate. Based on the results, understanding the importance of the removal of share capital requirement was verified too. The results of this thesis could be used in further research, with a focus on the development of creditor protection or company law.</p>	
Keywords private limited company, share capital, minimum capital requirement, Limited Liability Companies Act	

KESKEISET KÄSITTEET

Harmaa talous liitetään usein yritystoiminnassa tai siihen rinnastettavassa toiminnassa tapahtuvaksi lakisääteisten maksujen ja velvoitteiden laiminlyömiseksi. Harmaa talous vahingoittaa yhteiskuntaa, pienentää valtion verokertymää ja vähentää julkisen rahoituksen kohteena olevien hankkeiden rahoittamiseen käytettävissä olevia varoja. (Verokampus julkaisuaika tuntematon.)

Henkilöyhtiöllä tarkoitetaan kahden tai useamman henkilön harjoittamaa yhtiösopimukseen perustuvaa elinkeinotoimintaan, jossa vastuunalaiset yhtiömiehet vastaavat henkilökohtaisesti yhtiön velvoitteista (Villa 2018, 46–18). Käytännössä henkilöyhtiöllä tarkoitetaan avointa tai kommandiittiyhtiötä.

Holding-yhtiöksi kutsutaan yhteisöä, jonka pääasiallisena toimialana on omistaa ja hallita arvopapereita. Näin ollen holding-yhtiöllä on kirjanpitolain 1 luvun 8 §:ssä tarkoitettu huomattava vaikutusvalta toisen kirjanpitovelvollisen liiketoiminnan tai rahoituksen johtamisessa. (Waris 2008.)

HT-tilintarkastaja on suorittanut tilintarkastajan perustutkinnon eli HT-tutkinnon. Tutkinnon suorittanut voi täten toimia tilintarkastajana, jonka jälkeen on mahdollista erikoistua yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen tilintarkastuksiin (KHT-tutkinto) sekä julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuksiin (JHT-tutkinto). (Patentti- ja rekisterihallitus 2021c.)

KLT-kirjanpitäjä on taloushallintoalan asiantuntijatutkinnon eli KLT-tutkinnon suorittanut henkilö. Suoritettu tutkinto kertoo kirjanpidon ja laskentatoimen osaamisesta. (Taloushallintoliitto 2018.)

Pk-yritykseksi kutsutaan pientä tai keskisuurta yritystä, jonka palveluksessa on vähemmän kuin 250 työntekijää, vuoden aikainen liikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma enintään 43 miljoonaa euroa (Suomen virallinen tilasto julkaisuaika tuntematon).

Pöytälaatikkoyhtiö on nimitys yhtiölle, jonka liiketoiminta on keskeytetty. Yritys pysyy tästä huolimatta olemassa, vaikka yritys poistetaan ennakkoperintä- ja työnantajarekistereistä sekä arvonlisäverovelvollisen rekisteristä. Kaupparekisterimerkintä jää kuitenkin voimaan eli toimintaa on mahdollista jatkaa myöhemmin. Keskeyttäminen voikin olla vaihtoehto toiminnan lopettamiselle. (Airaksinen 2020.)

Rahanpesulla tarkoitetaan pyrkimystä häivyttämään rikollisella toiminnalla hankitun omaisuuden tai rahan alkuperä. Tarkoituksena on saada raha tai muu omaisuus näyttämään laillisesti hankitulta. (Poliisi 2020.)

Vähimmäisosakepääomalla tarkoitetaan osakeyhtiön osakepääomalle laissa säädettyä vähimmäismäärää.

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	6
2	YKSITYINEN OSAKEYHTIÖ SUOMESSA.....	8
2.1	Osakeyhtiö numeroina.....	8
2.2	Osakeyhtiö yhtiömuotona	9
2.3	Osakepääoma oman pääoman elementtinä.....	11
3	VÄHIMMÄISPÄÄOMAVAATIMUS OSAKEYHTIÖLAISSA	15
3.1	Historia suomalaisessa osakeyhtiölainsäädännössä.....	15
3.2	Kansainvälinen näkökulma.....	17
3.3	Vähimmäispääomavaatimuksen poistuminen osakeyhtiölaista	18
4	TUTKIMUKSEN TAUSTA JA TOTEUTUS.....	22
4.1	Tutkimusasetelma	22
4.2	Aineistonhankintamenetelmät	24
4.3	Tutkimuksen toteutus.....	26
4.4	Tutkimustulosten käsittely ja analysointi.....	27
5	TUTKIMUSTULOKSET	29
5.1	Osakepääoman merkityksestä.....	29
5.2	Vähimmäispääomavaatimuksen poistumisen vaikutukset	30
6	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	33
7	POHDINTA.....	36
7.1	Luotettavuustarkastelu	36
7.2	Tutkimusprosessi ja jatkotutkimusaiheet	37
	LÄHTEET	39
	LIITE 1: TEEMAHAASTATTELUN RUNKO.....	43

KUVALUETTELO

KUVA 1. Yhtiömuodot kaupparekisterissä 2.7.2019 (n=614 541) (mukailten Patentti- ja rekisterihallitus 2021d)	8
KUVA 2. Yhtiömuodot kaupparekisterissä 1.7.2020 (n=616 124) (mukailten Patentti- ja rekisterihallitus 2020)9	
KUVA 3. Osakeyhtiön sidotun ja vapaan oman pääoman erät.....	12
KUVA 4. Osakepääoman perustettujen yhtiöiden osalta vuonna 2017 (mukailten HE 2018/238 vp, 6).....	19

1 JOHDANTO

Osakeyhtiölain 1 luvun 3 pykälä sisältää osakeyhtiöiden pääomaa ja sen pysyvyyttä kuvaavan periaatteen. Tämän opinnäytetyön aiheena on kyseiseen lainkohtaan 1. heinäkuuta 2019 tehty muutos, jolla poistettiin yksityisten osakeyhtiöiden osakepääoman vähimmäismäärää koskenut vaatimus. Aiempi vaatimus on vuoden 2019 kesäkuuhun asti ollut 2 500 euroa. Opinnäytetyön empiirinen tutkimus ajoittuu noin vuoden päähän lakimuutoksesta eli syksyyn 2020, jolloin työn tutkimusaineisto on kerätty.

Lakimuutoksen tutkiminen opinnäytetyön kautta johtuu lähinnä ajankohtaisuudesta, mutta aiheen valintaan on vaikuttanut myös opinnäytetyön tekijän henkilökohtainen kiinnostus yhtiölainsäädäntöä kohtaan. Aiheen tutkiminen on mielekästä myös siitä syystä, että lakimuutos on ollut osana suurempaa kokonaisuutta kansalliseen norminpurkutavoitteeseen liittyen. Vähimmäispääoman poistumisella on ollut syynsä, joita tämän opinnäytetyön kautta on perusteltua ja mielenkiintoista selvittää.

Ennen muutoksen voimaantuloa lainsäätämisprosessissa on tutkittu jo useamman vuoden ajan vähimmäispääomavaatimuksen taustaa, vaatimuksen poistamisen edellytyksiä sekä mahdollisia seurauksia, joita muutoksella saattaisi tulla olemaan. Selvitysten oheen on kerätty myös kannanottoja talouden eri toimijoilta. Oikeusministeriö on järjestänyt vuonna 2016 yleisölle avoimen verkkokeskustelun sekä lausuntokierroksen, joiden tulokset ovat olleet taustana itse lainvalmistelutoimeksiantojen tekemiselle. Lausunnonantajien palautteet on myöhemmin huomioitu hallituksen esityksessä, joka on puolestaan toiminut lakimuutoksen vireilletuloasiakirjana. Lausunnonantajina on toiminut muun muassa eri ministeriöitä, tuomioistuimia, virastoja ja lautakuntia, yhdistysliittoja, yliopistoja, osakeyhtiöitä sekä säätiöitä.

Tutkimuksessa aihetta lähestytään menetelmällä, jota ei ole ennen tätä opinnäytetyötä käytetty lakimuutoksen tutkimiseen. Työn tavoitteena on kartoittaa vähimmäispääomavaatimuksen poistumiseen vaikuttaneita tekijöitä kohderyhmältä, jonka pohdintoja ei ole otettu huomioon mainittuja lainvalmistelutyössä syntyneitä dokumentteja varten. Tutkimuskohteena ovat yksittäiset toimihenkilöt, jotka edustavat vastauksissaan eri talouden toimialoja. Vaikka esimerkiksi Kirjanpitolautakunta KILA on antanut lausuntonsa Oikeusministeriön arviomuistiolle, on tästäkin huolimatta mielenkiintoista selvittää, mitä yksittäinen kirjanpidon asiantuntija pohtii lakimuutoksesta. Vähimmäispääoman poistumiselle pyritäänkin löytämään mahdollisimman monipuolisesti syitä ja selityksiä tutkimalla useampaa talouden toimialaa.

Lainvalmisteluasiakirjojen sisältämät kannanotot ja lausunnot ovat ajalta ennen lakimuutosta, joista poiketen tässä tutkimuksessa käsitellään tilannetta muutoksen jälkeen. Aiheen ajankohtaisuudesta johtuen yhtenä opinnäytetyön tavoitteena on myös selvittää tarkasteluvuoden aikana mahdollisesti ilmenneitä seurauksia. Työn tutkimusotteena käytetään laadullista tutkimusmenetelmää, jonka luonteelle on tyypillistä selvittää tutkimusaiheelle annettuja merkityksiä ja tulkintoja. Opinnäytetyössä aihetta on tutkittu myös tilastojen avulla työn teoreettisen viitekehyksen yhteydessä. Nämä tilaistoista johdettavat päätelmät tukevat myös tutkimuksen johtopäätöksiä.

Opinnäytetyö rakentuu seuraavasti. Työ alkaa tutkimuksen kohteena olevan yhtiömuodon tilastollisen, lainsäädännöllisen sekä hallinnollisen perustan käsittelemisellä luvussa kaksi. Samalla tutustutaan osakeyhtiöiden pääomarakenteeseen, jonka eristä tarkastelun kohteena on erityisesti osakepääoma. Kolmannessa luvussa keskitytään vähimmäispääomasäätelyyn niin suomalaisen yhtiölainsäädännön kuin kansainvälisen näkökulman kautta. Toinen ja kolmas luku muodostavatkin yhdessä opinnäytetyön teoreettisen viitekehyksen, joka luo pohjaa tutkimustulosten käsittelylle. Tässä opinnäytetyössä teoreettisen viitekehyksen rakenteen voisi kuvailla etenevän yleisestä yhtiömuodon tarkastelusta aina yksityiskohtaisempaan osakeyhtiön vähimmäispääomasäätelyyn saakka.

Opinnäytetyön empiiriseen tutkimukseen liittyvät valinnat perusteluineen löytyvät työn neljännessä luvusta. Tässä luvussa kerrotaan tarkemmin opinnäytetyön tutkimusongelmasta ja -kysymyksistä sekä esitellään tutkimuksen kohteena olevat asiantuntijat. Samassa yhteydessä kerrotaan myös tutkimusprosessin toteuttamisesta ja etenemisestä käytännössä sekä kerätyn aineiston käsittelystä. Tutkimuksen avulla kerätyt tulokset paljastetaan työn viidennessä luvussa. Tulosten käsitteleminen on jaettu kahteen osaan, joista ensimmäinen tarkastelee osakepääoman merkitystä ja toinen itse vähimmäispääomavaatimuksen poistumista.

Työn kaksi viimeistä lukua sisältävät pohdintaa niin tutkimustulosten kuin opinnäytetyöprosessin suhteen. Kuudes luku kokoaakin opinnäytetyön teoreettisen viitekehyksen ja toteutetun tutkimuksen tulokset yhteen johtopäätösten muodossa. Seitsemäs luku käsittää tutkimusprosessin sujumuuden pohdinnan lisäksi myös työn luotettavuustarkastelun. Tämä osio sisältää myös opinnäytetyön tekijän omaa pohdintaa tutkimuksen onnistumisesta sekä siitä, mitä olisi voitu tehdä toisin. Lisäksi on pohdittu jatkotutkimusaiheita, joissa opinnäytetyön tutkimustuloksia voitaisiin hyödyntää. Aivan opinnäytetyön lopusta löytyvät työssä käytetty lähdeaineisto sekä tutkimuksen liitteet.

Opinnäytetyössä pyritään selittämään työn kannalta keskeisimpiä aihealueita teoreettisen viitekehyksen yhteydessä. Opinnäytetyön alkuun sisällysluetteloa edeltävään osioon on kuitenkin koottu työn kannalta keskeisimmät käsitteet, joiden ymmärtäminen on tärkeässä osassa työn tutkimustulosten lukemista ja johtopäätösten lukemista.

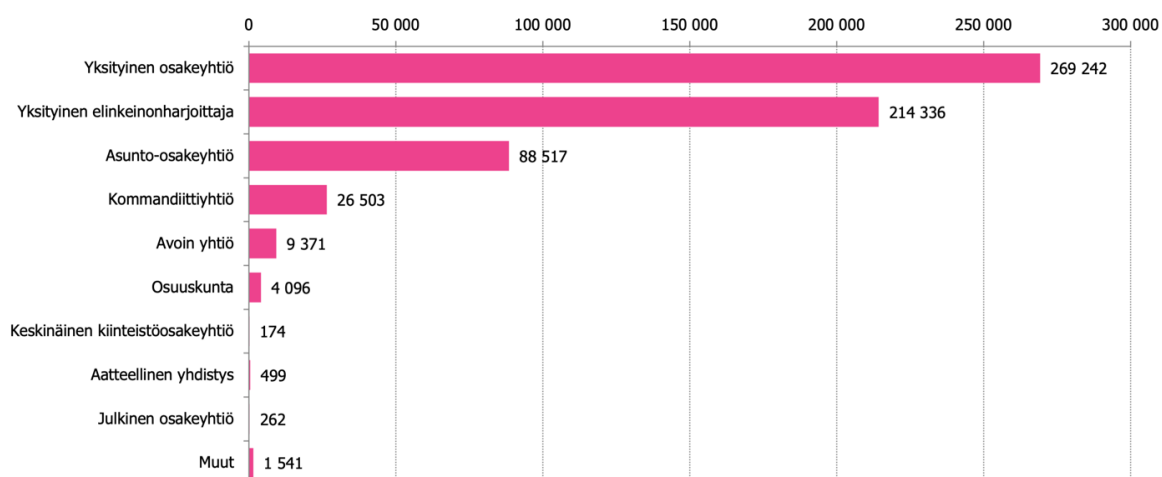
2 YKSITYINEN OSAKEYHTIÖ SUOMESSA

Opinnäytetyössä käsitellään suomalaisista yhtiömuodoista yksityisiä osakeyhtiöitä, joiden tilastolliseen, lainsäädännölliseen sekä hallinnolliseen perustaan perehdytään tämän luvun yhteydessä. Alaluvussa 2.3 pohditaan myös tarkemmin osakeyhtiöiden pääomarakennetta erityisesti osakepääoman näkökulmasta. Pääomarakenteen käsittelyä jatketaan kolmannessa luvussa osakepääoman vähimmäispääomasääntelyn suhteen.

2.1 Osakeyhtiö numeroina

Patentti- ja rekisterihallitus (PRH) ilmoittaa verkkosivuillaan vuosittain kaupparekisteriin merkattujen yritysten lukumäärät. Tilastoja päivitetään vuosittain. Opinnäytetyötä varten on haettu tilastoja kahdelta ajankohdalta ja tarkasteltu niiden välillä olevia muutoksia. Toimenpiteen tarkoituksena on saada käsitys yksityisen osakeyhtiömuodon yleisyydestä Suomessa. PRH:n tilastoista on poimittu tietoja niin heinäkuun 2019 kuin 2020 ajalta. Vuoden vanhempi tilastopoiminta on saatu rekisteriviranomaiselta erikseen pyytämällä, sillä kyseisen ajankohdan tietoja ei ollut enää saatavilla PRH:n verkkosivuilla julkaistussa materiaalissa. Tiedot onkin toimitettu opinnäytetyön tekijälle verkkosivujen tilaistoista vastaavan henkilön toimesta 19. huhtikuuta 2021.

Vähimmäispääomavaatimuksen poistumisen hetkeltä heinäkuun 2019 alusta oleva tilannekatsaus (ks. kuva 1) kertoo, että yksityinen osakeyhtiö on ollut kaupparekisteriin merkityistä yhtiömuodoista yleisin. Kyseisenä ajankohtana yksityisiä osakeyhtiöitä on ollut rekisteröityneenä 269 242 kappaletta. Yhteensä 2. heinäkuuta 2019 kaupparekisteriin on ollut merkittynä 614 541 yritystä, joten yksityisten osakeyhtiöiden osuus on ollut kaikista yhtiöistä noin 43,8 prosenttia. Lukumäärä on suuri verrattuna muihin yritysmuotoihin, lukuun ottamatta yksityistä elinkeinonharjoittajaa, joita on ollut rekisteröidyistä yrityksistä noin 34,9 prosenttia.

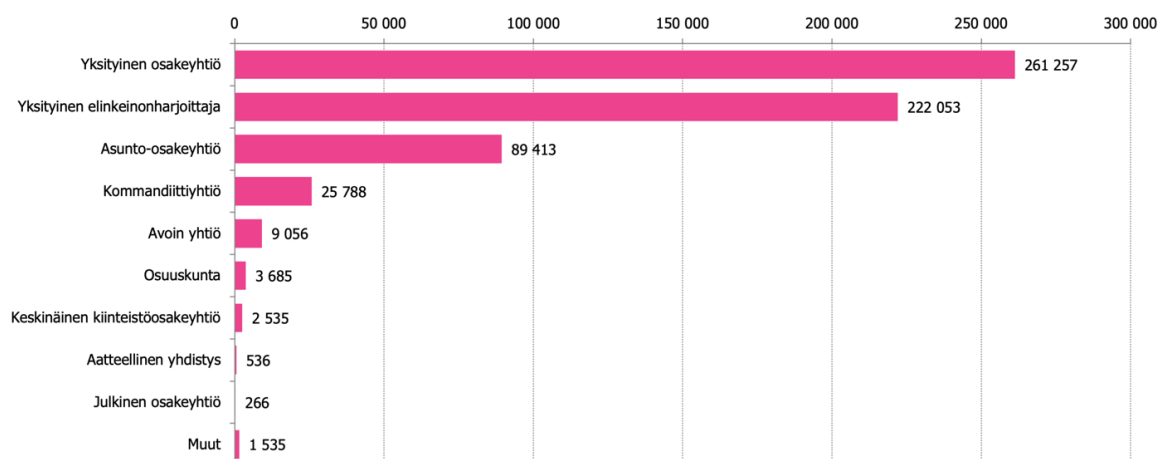

KUVA 1. Yhtiömuodot kaupparekisterissä 2.7.2019 (n=614 541) (mukaillen Patentti- ja rekisterihallitus 2021d)

Vertailun vuoksi on tarkasteltu tilastoa vuosi lakimuutoksen jälkeen, jolloin myös opinnäytetyön tutkimus on toteutettu. 1. heinäkuuta 2020 rekisteröityjä yrityksiä on ollut yhteensä 616 124 kappaletta, joka on 1 583 kappaletta enemmän kuin vuonna 2019. Rekisteröityjen yksityisten osakeyhtiöiden lukumäärä näyttää laskeneen 7 985 kappaletta. Sen sijaan yksityisten elinkeinonharjoittajien osalta

kasvu on ollut tarkastelun kohteena olevan vuoden aikana suurinta: heinäkuussa 2020 rekisteröityneenä on ollut 7 717 kappaletta enemmän kuin vuonna 2019. (kuva 2.)

KUVA 2. Yhtiömuodot kaupparekisterissä 1.7.2020 (n=616 124) (mukaillen Patentti- ja rekisterihallitus 2020)

Kuvasta 2 voidaan havaita, että heinäkuussa 2020 yksityisiä osakeyhtiötä on ollut rekisteröityneenä noin 42,4 prosenttia kaikista rekisteriin merkityistä yrityksistä. Yksityinen osakeyhtiö on ollut kaupparekisteriin merkityistä yhtiömuodoista edelleen suosituin vuoden 2019 tilanteen tapaan. Tilastoista johdetut päätelmät perustelevat toisaalta myös opinnäytetyön aiheen valintaan. Voitaisiin hypoteettisesti ajatella, että lakimuutoksen tuomat vaikutukset voisivat ylettyä laajalle yhtiömuodon yleisyydestä johtuen.

On kuitenkin merkittävää huomioida, kuinka yksityisen osakeyhtiön lukumäärä rekisterissä on kehittynyt tarkastelun kohteena olevalla ajanjaksolla. Kuten myöhemmin opinnäytetyössä käy ilmi, on vähimmäispääomavaatimuksen poistamisella ollut tiettyjä tarkoituksia, jotka ovat suoraan verrannollisia myös yksityisten osakeyhtiöiden lukumäärään. Tilastoista johdettuihin havaintoihin palataan vielä opinnäytetyön johtopäätöksissä. Kuvien 1 ja 2 diagrammeista ei voida kuitenkaan suoraan tehdä päätelmiä opinnäytetyön aiheeseen liittyen, sillä tilastoissa ei esitetä tietoa taseeseen sijoitettujen osakepääomien suuruudesta uusien rekisteröityjen osakeyhtiöiden osalta.

Kuvissa 1 ja 2 erään ”Muut” sisältyy tilastossa vähiten ilmenneet yhtiömuodot, esimerkiksi osuuspankit, säätiöt, keskinäiset vakuutusyhtiöt, säästöpankit, asumisoikeusyhdistykset, vakuutusosakeyhtiöt, valtion liikelaitokset sekä Eurooppayhtiöt. Näiden yhtiömuotojen sisällyttäminen yksittäin tarkasteluun mukaan ei olisi lisännyt tilastojen informatiivisuutta, sillä muiden yhtiöiden lukumäärät olivat hyvin pieniä yleisempiin yhtiömuotoihin verrattuna.

2.2 Osakeyhtiö yhtiömuotona

Osakeyhtiö voi olla joko yksityinen (oy) tai julkinen osakeyhtiö (oyj). Merkittävin ero näiden kahden yhtiömuodon välillä on, ettei yksityisen osakeyhtiön arvopapereita saa ottaa kaupankäynnin kohteeksi sellaisille markkinoille, joista on säännelty rahoitusvälineillä annetussa laissa (2017/1070) (Osakeyhtiölaki 2006/624, 1 luku, 1 §). Tämä tarkoittaa sitä, että julkisen osakeyhtiön osakkeilla käydään tai on ainakin mahdollista käydä julkista kauppaa pörssissä (Mähönen & Villa 2015, 33).

Yhtiömuodoltaan osakeyhtiö on omistajistaan erillinen oikeushenkilö ja se syntyy rekisteröimisellä (Osakeyhtiölaki 2006/624, 1 luku, 2 §). Tämä konstitutiivinen eli oikeutta luova vaikutus saavutetaan Kaupparekisterin rekisterimerkinnällä. Yksityisen osakeyhtiön osalta perustaminen voidaan nykyään hoitaa tietyin edellytyksin täysin sähköisesti internetosoitteessa www.ytj.fi, joka on Patentti- ja rekisterihallituksen ylläpitämä yritys- ja yhteisötietojärjestelmän palvelusivusto. Perustamisen sähköistämisellä on pyritty nopeuttamaan käsittelyprosesseja. Sähköisen asiointin kautta lähetetyt lomakkeet ovat myös perustamishinnoiltaan halvempia paperilomakkeisiin verrattuna. (Jalonen 2019, 24.) Jos osakeyhtiö perustetaan osakepääomalla, on perustamisilmoitus tällöin kuitenkin tehtävä paperisena (Patentti- ja rekisterihallitus 2021a).

Keväällä 2021 yksityisen osakeyhtiön perustaminen sähköisesti YTJ-palvelussa maksaa 275 euroa. Aputoiminimen ilmoittaminen maksaa 60 euroa kappaleelta. Perustamismaksut voi maksaa palvelussa perustamisilmoituksen allekirjoittamisen jälkeen. Jos ilmoitus tehdään paperilomakkeella, on käsitteilyaika ymmärrettävästi hitaampi, mutta myös kalliimpi. (Patentti- ja rekisterihallitus 2021a.) Vertailun vuoksi todettakoon, että perustamisilmoitus maksaa paperisena 380 euroa ja aputoiminimi lisäksi 115 euroa kappaleelta (Patentti- ja rekisterihallitus 2021b).

Osakeyhtiön perustamiseen riittää yksikin luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, mutta perustajien on laadittava kirjallinen perustamissopimus, jonka kaikki osakkeenomistajat eli osakkaat allekirjoittavat (Tomperi 2019, 77). Osakeyhtiölain 2 luvun 1 pykälän mukaan osakas merkitsee allekirjoituksellaan perustamissopimuksessa määritellyn määrän yhtiön osakkeita. Osake on niin sanotusti osuus osakeyhtiöstä ja tähän yhtiön osakkuuteen liittyy sekä oikeuksia että velvollisuuksia. Perustamissopimuksen yhteydessä osakkeenomistajat sopivat myös yhtiöjärjestyksestä, joka voidaan käsittää ”yhtiön sisäisenä lakina”. Yhtiöjärjestys sisältääkin vähintään kaikki osakeyhtiölaissa määritellyt pakolliset määräykset, joita yhtiön toimielinten on noudatettava. (Kyläkallio, Iirola & Kyläkallio 2020a, 164, 114.)

Osakeyhtiön pakollisia toimielimiä ovat yhtiökokous ja hallitus. Toimitusjohtajan valinta on yhtiölle vapaaehtoista ja se voikin perustua yhtiöjärjestyksen määräykseen tai hallituksen päätökseen. Yhtiökokous on yhtiön ylin päättävä toimielin, mutta usein tosiasiallinen valta on yhtiön hallituksella tai toimitusjohtajalla. (Kyläkallio ym. 2020a, 399.) Osakeyhtiölaissa määritelläänkin, että hallitus ja toimitusjohtaja käyttävät yhtiössä yleistä toimivaltaa. Tämän nojalla hallitus on velvollinen huolehtimaan yhtiön hallinnosta ja sen asianmukaisesta järjestämisestä. Toimitusjohtaja taas hoitaa yhtiön juoksevaa, operatiivista hallintoa hallituksen antamia ohjeita ja määräyksiä noudattaen. (Osakeyhtiölaki 2006/624, 6 luku, 2 ja 17 §.)

Hallitukselle kuuluvat käytännössä kaikki yhtiön hallintoon liittyvät tehtävät, joita ei osakeyhtiölaissa tai mahdollisesti yhtiöjärjestyksessä ole eritelty kuuluvaksi toisen toimielimen tehtäviin (Kyläkallio ym. 2020a, 596). Hallituksen tehtäviä onkin paljon, joista erityisesti yksi liittyy opinnäytetyön aiheeseen eli osakepääoman vähimmäismäärään. Osakeyhtiölain (2006/624) 20 luvun 12 § määrää, että hallituksen vastuulla on myös rekisteri-ilmoituksen tekeminen välittömästi, jos se havaitsee, että yhtiön oma pääoma on negatiivinen. Tämä rekisterimerkintä oman pääoman menettämisestä voidaan poistaa uudella rekisteri-ilmoituksella, jos yhtiön oma pääoma palautuu vähintään puoleen taseen osakepääoman määrästä.

Henkilöyhtiöistä poiketen osakeyhtiöissä osakkeenomistajat eli osakkaat eivät ole henkilökohtaisesti vastuussa osakeyhtiön velvoitteista (Osakeyhtiölaki 2006/624, 1 luku, 2 §). Kuten aikaisemmin todettiin, yhtiön osake tuottaa omistajalleen sekä oikeuksia että velvollisuuksia. Osakkeenomistajan vastuu rajautuu kuitenkin normaalisti vain siihen pääomaan, jonka hän on sijoittanut yhtiöön osakkeesta maksetun merkintähinnan muodossa (Kyläkallio ym. 2020a, 169).

Osakeyhtiölain ensimmäiseen lukuun on kirjattu osakeyhtiöiden toiminnan keskeisiä periaatteita, joista kaksi voidaan nähdä tämän opinnäytetyön kannalta muita merkityksellisempinä. Toinen näistä periaatteista liittyy juuri osakkaiden henkilökohtaisen vastuun puuttumiseen. Tämä sijoitettuun pääomaan rajoitettu vastuu ei ole kuitenkaan täysin ehdoton, sillä yhtiöjärjestyksessä voidaan tarvittaessa määrittellä osakkaiden velvollisuudesta suorittaa erityisiä maksuja osakeyhtiölle (Osakeyhtiölaki 2006/624, 1 luku, 2 §). Käytännössä osakkeenomistajan henkilökohtainen vastuu yhtiön sitoumuksista voi tulla kyseeseen silloin, kun osakas toimii hallituksen jäsenenä. Hallituksen jäsen voi joutua korvaamaan yhtiötä, osakkeenomistajaa tai esimerkiksi yhtiön velkojaa vastaan aiheuttamansa vahingon jopa täysimääräisesti (Kyläkallio ym. 2020a, 637).

Osakkaan henkilökohtaisen vastuun puuttumisen lisäksi toinen tämän opinnäytetyön kannalta relevantti osakeyhtiön toiminnan periaate on yhtiön pääomaa ja sen pysyvyyttä määrittelevä ehto. Osakeyhtiölain (2006/624) 1 luvun 3 § määrää julkisten osakeyhtiöiden vähimmäispääomaksi 80 000 euroa, mutta yksityisten osakeyhtiöiden osalta vaatimusta ei enää esitetä. Tästä voidaankin päätellä, ettei julkisen osakeyhtiön perustaminen onnistu täysin sähköisesti, sillä perustamisen yhteydessä on tehtävä sijoitus osakepääomaan.

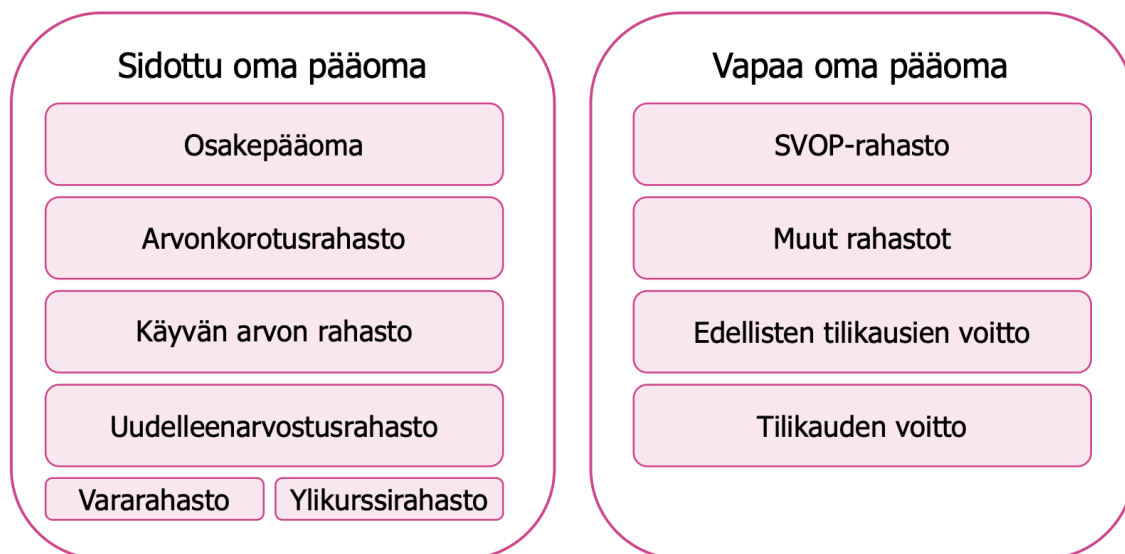
Jos yksityisellä osakeyhtiöllä on osakeyhtiölain määrittelemättömästä vähimmäispääomasta huolimatta osakepääomaa taseessaan, ei sen käsittely kuitenkaan eroa osakepääomaa koskevista osakeyhtiölain säännöksistä ja yhtiöjärjestyksen määräyksistä (Kyläkallio, Irola & Kyläkallio 2020b, 793). Näitä säännöksiä käsitellään tarkemmin seuraavan alaluvun yhteydessä.

2.3 Osakepääoma oman pääoman elementtinä

Yrityksen pääomarakenne muodostuu omasta ja vieraasta pääomasta, joista erityisesti ensimmäiseen keskitytään tässä opinnäytetyössä. Osakeyhtiöissä osakepääoma kuuluu yhtiön omaan pääomaan, tarkemmin sidottuun omaan pääomaan. Sidottu pääoma on luonteeltaan pysyvää ja se kertookin osakeyhtiölain määrittelemästä pääoman pysyvyydestä, sillä sidotun pääoman varat eivät ole vapaasti jaettavissa yhtiön osakkaille osakepääomaa alentamalla. Osakepääomaa ei myöskään voi alentaa alle vähimmäispääomavaatimuksen (Osakeyhtiölaki 2006/624, 14 luku, 1 §). Tämä koskettaakin tällä hetkellä julkisia osakeyhtiöitä, joiden osalta vähimmäispääomavaatimus on edelleen voimassa.

Muita sidotun oman pääoman eriä ovat kirjanpitolain mukainen arvonkorotusrahasto, käyvän arvon rahasto sekä uudelleenarvostusrahasto, kuten kuvasta 3 voidaan huomata. Näiden lisäksi joillakin osakeyhtiöillä saattaa olla taseessaan vielä vanhan osakeyhtiölain (1978/734) mukaisia vara- tai ylikurssirahastoja, jotka myös luetaan yhtiön sidottuun omaan pääomaan. (Kyläkallio ym. 2020b, 795.) Sidotun pääoman lisäksi yhtiöllä on vapaata omaa pääomaa, johon yhtiön muut rahastot, tilikauden voitto sekä edellisten tilikausien voitto kuuluvat. Tilikausien tappiot pienentävät luonnollisesti yhtiön

omaa pääomaa. Tarpeeksi suuri tappio saattaakin johtaa siihen, että yhtiön oma pääoma kääntyy negatiiviseksi.

KUVA 3. Osakeyhtiön sidotun ja vapaan oman pääoman erät

Osakeyhtiölaissa on säännelty vapaan oman pääoman rahastojen osalta vain sijoitetun vapaan oman pääoman eli SVOP-rahastoa. SVOP-rahastoon voidaan sijoittaa osakkeiden merkintähinnan suuruinen osuus kokonaan tai osittain, ellei sen merkitsemisestä osakepääomaan ole määräystä perustamissopimuksessa tai yhtiöjärjestyksessä. Lisäksi rahastoon voidaan sijoittaa muu yhtiön oman pääoman varoja lisäävä pääomasijoitus, jota ei merkitä yhtiön muuhun rahastoon. Jos osakepääoman määrää alennetaan, voidaan myös osa siitä merkitä SVOP-rahastoon, ellei alennettua määrää käytetä kokonaan tilikauden tappion kattamiseen tai varojen jakamiseen ulos yhtiöstä. (Kyläkallio ym. 2020b, 793–794, 801–802.)

Yhtiön osakepääomasta sekä sidotun ja vapaan pääoman rahastoista puhuttaessa on aiheellista nostaa esille varojen konkreettisuus. Osakepääoma on jätetty periaatteessa pysyvästi tai ainakin yleensä yhtä tilikautta pidemmäksi ajaksi yhtiön taseen omaisuudeksi. Kuten osakepääoma, eivät myöskään yhtiön rahastot ole yhtiöllä hallussa rahana tai muuna konkreettisena omaisuutena. Nämä oman pääoman erät ovat ainoastaan omaisuudesta kertovia tase-eriä, joiden erittelemineen irralliseksi omaisuudekseen voisi olla mahdollista lähinnä teoriassa. (Kyläkallio ym. 2020b, 793.)

Osakeyhtiötä voidaan kutsua pääomayhtiöksi pääoman pysyvyyttä korostavan periaatteen sekä julkisia osakeyhtiöitä koskettavasta vähimmäispääomavaatimuksesta johtuen. Näiden lisäksi rajoitetaan myös yhtiön varojen jakamista, johon liittyviä säännöksiä kutsutaan osakeyhtiölain velkojensuojasäännöksiksi. Velkojensuojasäännösten voidaan nähdä tasapainottavan osakkeenomistajan rajoitetun vastuun periaatetta, jota on käsitelty luvun 2.1 yhteydessä. Velkojensuoja edellyttää, ettei tiettyjä yhtiön sidottuun omaan pääomaan kuuluvia varoja voida jakaa ulos yhtiöstä ilman osakeyhtiölain 14 luvun mukaista yhtiön velkojien suostumusta noudattaen. Osakepääoma on tällainen oman pääoman erä, muttei yhtiön mahdollisia vara- tai ylikurssirahastoja voida myöskään jakaa ilman kyseisen menettelyn läpikäymistä. (Mähönen & Villa 2020, 84, 90.)

Osakeyhtiön ylimmän päättävän elimen eli yhtiökokouksen päätöksen lisäksi osakepääoman alentamista varten tarvitaan usein siis velkojensuojamenettely, jotta toimenpide voitaisiin toteuttaa. Tältä menettelyltä kuitenkin vältytään, jos osakepääoman alentamisella on tarkoitus kattaa yhtiön liiketoiminnassa syntynyttä tappiota. Velkojensuojamenettelyä ei myöskään käytetä niissä tapauksissa, joissa osakepääomaa korotetaan alentamisen jälkeen vähintään alentamismäärää vastaavalla summalla. Toisaalta, jos yhtiö tällaisessa tilanteessa jakaa vapaaseen omaan pääomaan kuuluvia varojaan osakkaille alentamisen jälkeisten kolmen vuoden aikana eikä korota samalla summalla aikaisemmin alennettua osakepääomaa, on velkojensuojamenettely toteutettava. (Osakeyhtiölaki 2006/624, 14 luku, 1–2 §.)

Velkojensuojamenettely alkaa käytännössä siten, että osakepääomaa koskeva yhtiökokouksen päätös rekisteröidään kaupparekisteriin. Patentti- ja rekisterihallitus antaa seuraavaksi yhtiön velkojille kuulutuksen, jonka mukaan velkojilla on oikeus vastustaa osakepääoman alentamista. Velkojan on vastustaessaan päätöstä ilmoitettava siitä PRH:lle kirjallisesti määräajan sisällä. Jos yksikään yhtiön velkojista ei vastusta päätöstä, PRH rekisteröi osakepääoman alentamisen ja päätös saa lainvoiman. (Tomperi 2019, 94.)

Kuten on todettu, osakepääomaa ei voida alentaa laissa määriteltyä vähimmäispääomaa pienemmäksi (Osakeyhtiölaki 2006/624, 14 luku, 1 §). Yksityisten osakeyhtiöiden vähimmäispääoman puuttumiseen liittyen on kuitenkin huomattava, ettei tilanne ole niin yksiselitteinen, jos osakkeille on määritelty yhtiöjärjestyksessä nimellisarvo. Osakkeen nimellisarvo kertoo, kuinka paljon osakkeen merkintähinnasta on merkittävä osakepääomaan. Osakepääoman alentamiseen liittyen onkin huomioitava, ettei osakepääomaa voida alentaa niin, että sen määrä alentamisen jälkeen olisi osakkeiden yhteenlaskettuja nimellisarvoja vähemmän. (Osakeyhtiölaki 2006/624, 3 luku, 5 §.)

Osakeyhtiön pääomajärjestelmä voi toisaalta olla myös nimellisarvoton. Tällöin osakkeille ei ole määritelty nimellisarvoa, eikä osakkeiden antamiseen välttämättä liity osakepääoman korottamista tai osakepääoman korottamiseen osakkeiden antamista. Osakkeista maksettava merkintähinta onkin mahdollista merkitä joko kokonaan tai osittain osakepääomaan tai SVOP-rahastoon. Merkintähinnan merkitseminen voidaan näin jakaa taseen sidotun ja vapaan oman pääoman erien välille. (Mähönen & Villa 2020, 315.) Jos kyseessä on yksityinen osakeyhtiö ja pääomajärjestelmä on nimellisarvoton, on taseessa olevan osakepääoman alentaminen mahdollista ilman rajoituksia velkojensuojamenettelyä lukuun ottamatta.

Vähimmäispääoman huomioon ottaminen tulee useammin kyseeseen osakepääoman alentamisen kuin korottamisen kanssa. Osakepääoman korottaminen voidaan toteuttaa osakeyhtiölain (2006/624) 11 luvun 1 §:n mukaan kolmella eri tavalla. Korotus voidaan ensinnäkin tehdä merkitsemällä osakkeista tai muista oikeuksista maksettava merkintähinta kokonaan tai osittain osakepääomaan. Jos yhtiön osakkeilla on nimellisarvo, on merkintähinnasta sijoitettava osakepääomaan vähintään osakkeiden yhteenlasketun nimellisarvon verran. Toisaalta osakepääomaa voidaan korottaa tekemällä rahastokorotus jostakin vapaan oman pääoman erästä. Kolmas tapa on osakepääomasijoitus, jossa varoja sijoitetaan osakepääomaan ilman, että sijoitukseen liittyy esimerkiksi osakkeisiin liittyvien oikeuksien antaminen. (Kyläkallio ym. 2020b, 952–953.)

Kuten yhtiötä perustettaessa, on myös osakepääoman määrää muutettaessa tehtävä rekisteri-ilmoitus kaupparekisteriin. Osakepääoman muutos saa konstitutiivisen vaikutuksen vasta, kun muutos on rekisteröity. Myös tieto yhtiön oman pääoman negatiivisuudesta on ilmoitettava kaupparekisteriin, kuten aiemmin on todettu. Tällä hallituksen vastuulla olevalla rekisteri-ilmoituksella on tarkoitus tiedottaa yhtiön sidosryhmiä yhtiön taloudellisesta tilanteesta. Negatiivinen oma pääoma tai siitä tehtävä rekisterimerkintä ei kuitenkaan estä yhtiötä jatkamasta toimintaansa normaalisti. Osakeyhtiöllä onkin lupa toimia jatkuvasti ylivelkaisena, vaikkei tämä käytännössä taloudellisesti kannattavaa olekaan. (Kyläkallio ym. 2020b, 804, 806.)

Jos yksityinen osakeyhtiö perustetaan ilman osakepääomaa tai osakepääomaan merkitään perustettaessa vähemmän kuin yhtiön perustamismaksu on suuruudeltaan, ajautuu yhtiön oma pääoma käytännössä välittömästi negatiiviseksi. Yhtiön rekisteröiminen kaupparekisteriin saattaa siis jo yksinään aiheuttaa yhtiön hallitukselle vastuun rekisteri-ilmoituksen tekemiseen viipymättä. Tilanne voidaan kuitenkin välttää yksinkertaisimmillaan siten, että osakkeenomistajat sijoittavat yhtiöön perustamisvaiheessa vähintään rekisteröimismaksun verran pääomaa. (Kyläkallio ym. 2020b, 804.)

3 VÄHIMMÄISPÄÄOMAVAATIMUS OSAKEYHTIÖLAISSA

Vähimmäispääomasääntelyä käsitellään tämän luvun yhteydessä kronologisesti osakeyhtiölakiin vuosien aikana tehtyjä muutoksia tarkastelemalla. Sääntelyä tarkastellaan myös osakeyhtiölainsäädännön kansanvälisen näkökulman kautta, sillä myös sen voidaan nähdä olevan vähimmäispääomavaatimusta koskeneen lakimuutoksen taustalla.

3.1 Historia suomalaisessa osakeyhtiölainsäädännössä

Suomen osakeyhtiöitä koskeva lainsäädäntö juontaa juurensa vuoteen 1864, jolloin ensimmäisen osakeyhtiölain katsotaan syntyneen. Laki on tällöin kulkenut nimellä Keisarillisen Majesteetin Armollinen Asetus nimettömistä eli osakeyhdyksunnista. (Kyläkallio ym. 2020a, 1.) Kuten alkuperäisen osakeyhtiölain nimi, on myöskin sen sisältö muuttunut nykyiseen lainsäädäntöön verrattuna. Osakepääoman vähimmäisvaatimus on asetettu osakeyhtiölakiin ensimmäistä kertaa vuonna 1978, jolloin laki on sääntänyt uusien perustettavien yhtiöiden vähimmäispääomaksi 15 000 markkaa. Suuruudeltaan tämä on vastannut noin 2 500 euroa. (HE 2018/238 vp, 3.)

Vuoden 1978 keskeisenä yhtiölainsäädännön tavoitteena on ollut yhdenmukaistaa suomalaista osakeyhtiölakia vastaamaan pohjoismaista lainsäädäntöä, joka on siihen aikaan ollut suomalaiseen verrattuna huomattavasti nykyaikaisempaa. Tehdyllä muutoksella on koettu olevan merkitystä myös Pohjoismaita laajemmassa, kansainvälisessä näkökulmassa. (HE 2018/238 vp, 3.) Ennen muutoksen tekemistä useita ulkomaisten yhtiöiden Suomeen ja vastaavasti suomalaisten yhtiöiden ulkomaille perustamia tytäryhtiöitä on muissa kotimaissa koskettanut huomattavasti nykyaikaisempi lainsäädäntö suomalaiseen verrattuna. Hallituksen esityksen yhteydessä (1977/27 vp, 6) onkin arvioitu tämän vaikuttavan kotimaisten yhtiöiden kansainväliseen toimintaan haitallisesti. Vähimmäispääomavaatimuksen puuttuminen on saattanut antaa ulkomaisille yhtiöille suuremman yhtiöoikeudellisen vapauden Suomessa. Tämän on ajateltu vaikuttavan heikentävästi myös suomalaisesta elinkeinoelämästä ja oikeusjärjestelmän tasosta ulkomailta syntyvään kuvaan. (HE 2018/238 vp, 3.)

Useimpien maiden yhtiölainsäädännöt ovat vuonna 1978 sisältäneet määräksi osakepääoman vähimmäismäärästä, mutta Suomessa nämä vaatimukset on kuitenkin arvioitu tasoltaan suhteellisen korkeiksi. Osakeyhtiölakiin vuonna 1978 asetetun vähimmäispääoman tasoon onkin vaikuttanut maassa tällöin vallinneet niukat pääomat sekä se, ettei vastaavaa vaatimusta ole aikaisemmin sisällynyt lainsäädäntöön. Hallituksen esityksessä on vuonna 1977 arvioitu, että asetettu vähimmäismäärä kattaisi ainakin pienempien osakeyhtiöiden perustamiskustannukset. (HE 1977/27 vp, 18.)

Aikaisemmin vuoden 1895 lain esitöissä on pohdittu, ettei suunniteltua vähimmäispääomavaatimusta lisättäisi osakeyhtiölakiin ollenkaan. Tätä on perusteltu Suomen sen aikaisella pääomaköyhyydellä ja korkotasolla. Suomessa korkotaso onkin tällöin ollut pääomatarjonnan vähäisyydestä johtuen korkea verrattuna maihin, joissa korkotaso on pysynyt matalammalla korkeampien pääomavarojen ansioista. Mähönen ja Villa (2015, 41) arvioivatkin, että 1800-luvun lopun Suomessa on ikään kuin nähty riskinä sijoittaa varoja pankkisijoitusta suurempaa riskiä sisältävään kohteeseen. Koska Suomessa ei tästä syystä ole koettu olevan kannustinta sijoittaa varoja osakkeisiin, on vähimmäispääomavaatimuksen asettamisen nähty vähentävän sijoittamishalukkuutta entisestään. (Mähönen & Villa 2015, 40–41.)

Vaikka vähimmäispääomavaatimus on puuttunut vielä vuoden 1973 lopussa suomalaisesta osakeyhtiölaista, on voimassa olleilla osakeyhtiöillä jo tällöin ollut varoja merkittynä taseen osakepääomaan. Hallituksen esityksestä (1977/27 vp, 4) ilmenneestä tilastosta (ks. taulukko 1) nähdäänkin, että voimassa olleiden osakeyhtiöiden osalta osakepääoman suuruusluokista suosituin on vuonna 1973 ollut 10 000–49 999 markkaa. Tästä voidaan päätellä, että vuonna 1978 asetettu vähimmäispääomavaatimus on ollut perusteltu ja tasoltaan saavutettavissa oleva.

TAULUKKO 1. Osakeyhtiöt osakepääoman suuruuden mukaan vuonna 1973 (mukaillen HE 1977/27 vp, 4)

Osakepääoma (mk)	Lukumäärä (kpl)	Osakepääoma yhteensä (mmk)
– 999	6 584	2,60
1 000 – 2 999	8 908	13,20
3 000 – 9 999	9 738	46,90
10 000 – 49 999	10 867	227,50
50 000 – 99 999	4 061	271,30
100 000 – 499 999	8 670	2 026,90
500 000 – 1 999 999	5 101	4 872,40
2 000 000 –	1 346	9 704,50
Yhteensä	55 275	17 165,30

Vaikka vähimmäispääomavaatimuksen asettamista osakeyhtiölakiin on perusteltu paljon kansainvälisellä näkökulmalla sekä lainsäädännön ajantasaiseksi saattamisella, on vähimmäispääoman asettamista puoltanut myös osakkaiden henkilökohtaisen vastuun puuttuminen. Perusteluna on ollut, ettei liiketoiminnan harjoittamista varten tulisi saada perustaa yhtiötä, jolla ei ole todellisia varoja, ellei osakkailla ole henkilökohtaista vastuuta yhtiön sitoumuksista. Lainvalmistelutyössä on tällöin arvioitu, että vähimmäispääomavaatimuksen voimaantumisen myötä katteettomien paperiyhtiöiden perustaminen tulee olemaan tulevaisuudessa jonkin verran hankalampaa aikaisempaan verrattuna. (HE 1977/27 vp, 7, 18.)

Suomessa on toteutettu vuonna 1997 laaja osakeyhtiölain osittaisuudistus, jonka myötä osakeyhtiöt on jaettu ensimmäistä kertaa yksityisiin ja julkisiin osakeyhtiöihin. Tällä on ollut myös vähimmäispääomavaatimuksen kannalta merkitystä, sillä osakepääoman vähimmäismäärässä on täytynyt huomioida molemmat osakeyhtiömuodot. Samoihin aikoihin vähimmäispääomaan on myös tehty korotus rahan arvon muutosta vastaavasti. Osakeyhtiölain osittaisuudistuksen myötä yksityisten osakeyhtiöiden osakepääoman vähimmäismääränä onkin ollut 50 000 markkaa ja julkisten osakeyhtiöiden puolestaan 500 000 markkaa. Kun valuutta on vaihtunut Suomessa markoista euroihin, on yksityisten osakeyhtiöiden osakepääoman vähimmäismääräksi säädetty 8 000 euroa ja julkisille yhtiöille 80 000 euroa. (HE 2018/238 vp, 4.)

Kun vähimmäispääomavaatimusta on korotettu, on myös aikaisemmin pienemmällä pääomalla toimineille yhtiöille samalla säädetty seitsemän vuoden mittainen siirtymäaika, jota on myöhemmin muutettu toistaiseksi jatkuvaksi. Vuonna 2006 talousvaliokunnan mietinnössä on arvioitu, että tällä jo kertaalleen pidennetyllä määräyksellä osakepääoman määrän suhteen ei voitaisi saavuttaa merkittävää hyötyä. Korottamisvaatimukset voisivat päinvastoin aiheuttaa sen, että yhtiöille muodostuisi tarpeettomia hallinnollisia kustannuksia. 8 000 euroa alemmasta pääomasta ei myöskään ole koettu olevan

haittaa esimerkiksi velkojiensuojalle tai harmaan talouden estämiselle. (Talousvaliokunnan mietintö 2006/7 vp, 8.)

Yksityisten osakeyhtiöiden vähimmäispääomavaatimusta on muutettu seuraavan kerran vuonna 2006 toteutetussa osakeyhtiölain kokonaisuudistuksessa. Vaatimusta yksityisten osakeyhtiöiden vähimmäispääomasta on tällöin alennettu vastaamaan alkuperäistä, vuonna 1978 asetettua tasoa eli 2 500 euroa. (HE 2018/238 vp, 4). Talousvaliokunnan mietinnössä (2006/7 vp, 8) on tällöin arvioitu, että alentaminen tulisi kannustamaan yrittäjyyteen sekä helpottaisi yhtiöiden perustamista.

3.2 Kansainvälinen näkökulma

Kuten luvussa 3.1 on todettu, ulkomaisen lainsäädännön tasolla on aikaisemmin ollut vaikutusta osakepääoman vähimmäismäärään Suomessa. Vertailua on tehty erityisesti pohjoismaihin, mutta myös muiden EU-jäsenvaltioiden suuntaan. Kun vähimmäispääoman poistamista on pohdittu Suomessa muutama vuosi sitten, on yksityistä osakeyhtiötä vastaavan yhtiömuodon pystynyt perustamaan lähes 20:ssä EU:n jäsenvaltiossa ilman osakepääomaa tai yhtä euroa vastaavalla pääomalla. (HE 2018/238 vp, 9.)

Erityisesti ruotsalaisella osakeyhtiöoikeudella on ollut merkittävä vaikutus suomalaiseen osakeyhtiöläkiin. Vuoden 1978 osakeyhtiölain tavoitteena on ollut yhdenmukaistaa lakia vastaamaan pohjoismaista, nykyaikaisempaa tasoa. Tämän aikainen yhtiölainsäädäntö onkin perustunut pitkälti Ruotsin osakeyhtiölakiiin. Toisaalta muidenkaan ulkomaisten lainsäädäntöjen merkitystä suomalaisen osakeyhtiölain kehittämiseen ei voida vähätellä eikä Suomen osakeyhtiölakia ole täysin johdettu ruotsalaisesta mallista. Esimerkiksi osakeyhtiölaissa määritellyn johdon yhtiöoikeudellisen vahingonkorvausvelvollisuuden voidaankin nähdä pohjautuvan yhdysvaltalaisen oikeuden business judgement rule -periaatteeseen. (Mähönen & Villa 2015, 58–60.)

Myös Euroopan unionin vaikutus voidaan nähdä vähimmäispääomaa koskevassa sääntelyssä. Kun vuonna 1997 osakeyhtiö on jaettu ensi kertaa yksityiseen ja julkiseen osakeyhtiöön, on taustalla ollut tavoite EU-vaatimusten täyttämistä (HE 2018/238 vp, 4). Lainsäädännössä on täytynyt yksilöidä ne yhtiöt, joihin EU:n pääomadirektiivin sääntely kohdistetaan. Direktiivi määrittelee vähimmäispääoman vain julkisten osakeyhtiöiden osalta. (Mähönen & Villa 2015, 25.) EU-oikeudella onkin merkitystä kansalliseen yhtiöoikeuteen ainakin julkisten osakeyhtiöiden osalta.

Kansainväliseen osakeyhtiölainsäädäntöön liittyen on syytä pohtia myös rajavastuu-yhtiön käsitettä. Finto-palvelun (2017) liiketoimintaontologiassa rajavastuu-yhtiö on suomalainen nimitys henkilöyhtiölle, jossa yhtiömiesten vastuu yhtiön sitoumuksista on rajattu tiettyyn kiinteään summaan, useimpien osuuksien muodossa. Mähönen & Villa (2015, 33) toteavatkin yksityisten osakeyhtiön muistuttavan rajavastuu-yhtiötä, vaikkakin suomalaisessa lainsäädännössä kyseistä yhtiömuotoa ei juridisesti määritelläkään.

Maailmanlaajuisesti osakeyhtiöllä tarkoitetaan yhtiömuotoa, jolle on tyypillistä yhtiön täydellinen oikeushenkilöllisyys, osakkeenomistajien rajoitettu vastuu ja heille kuuluva jako-osuus yhtiön nettovaroille, yhtiön johdon ja omistuksen erillisuus sekä osakkeiden lähtökohtaisesti vapaa luovutettavuus. Eri oikeuskulttuureissa käytössä olevat yhtiömuodot voivat kuitenkin erota toisistaan kansainvälisesti vertailtaessa, vaikka ne täyttäisivätkin osakeyhtiön määritelmät mainittujen peruspiirteiden

osalta. Rajavastuuyhtiöt täyttävät näistä piirteistä yleensä ainakin suurimman osan. (Mähönen & Villa 2015, 34.)

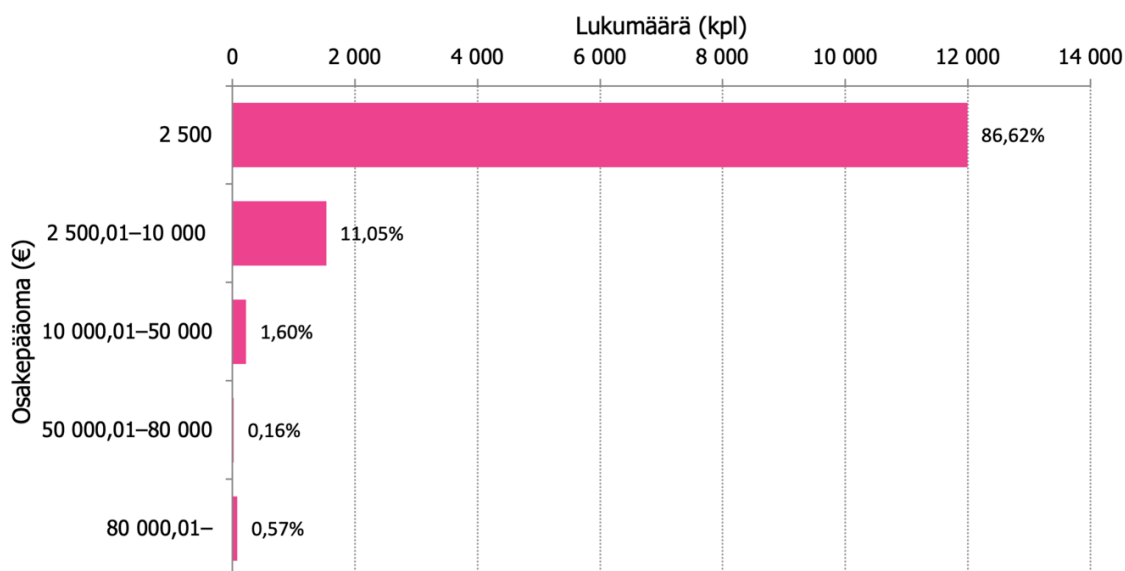
Sen lisäksi, että yhtiömuodot eroavat toisistaan kansainvälisesti, säädellään useissa maissa julkisia ja yksityisiä, niin sanottuja suljettuja yhtiöitä erillisillä lainsäädännöillä. Esimerkiksi Saksassa julkisia osakeyhtiöitä säädellään vuoden 1965 osakeyhtiölailla (Aktiengesetz 1965) ja rajavastuuyhtiöitä vuoden 1892 rajavastuuyhtiölailla (Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung 1892). Ruotsissa aktiebolagslagenilla (2005/551) säädetään taas sekä julkisia että yksityisiä osakeyhtiöitä. (Mähönen & Villa 2015, 35.) Myös suomalainen osakeyhtiölaki kattaa sekä julkisten että yksityisten osakeyhtiöiden säännökset.

Kuten yhtiölainsäädäntö, myös osakeyhtiöiden vähimmäispääomasäntely eroaa maiden kesken. Yksityisten osakeyhtiöiden vähimmäispääoman suhteen kansainvälinen kehitys on ollut 2000-luvulla kuitenkin vähimmäispääomavaatimuksen poistumista puoltava. Seuraavassa luvussa 3.3 käsitelläänkin vaatimuksen poistamiseen liittyneitä pohdintoja Suomessa erityisesti vuoden 2018 osalta.

3.3 Vähimmäispääomavaatimuksen poistuminen osakeyhtiölaista

Vähimmäispääomavaatimuksen poistamisen keskeisenä tavoitteena on ollut yritystoiminnan aloittamisen helpottaminen yksityisen osakeyhtiön muodossa. Helpotuksen on arvioitu kohdistuvan erityisesti mikro- ja pienyritystoiminnan harjoittamiseen ilman henkilökohtaista vastuuta. 2 500 euron vähimmäispääoman on katsottu jossain määrin hankaloittavan uusien yritysten perustamista erityisesti palvelualojen parissa. Yksityisen osakeyhtiön perustamisen helpottuminen selittyy PRH:n täysin sähköisen rekisteri-ilmoituksen tekemisellä, sillä selvitystä osakepääoman maksusta ei enää tarvita, jos yhtiö perustettaisiin ilman osakepääomaa. Tämä vähentäisi perustettavan yhtiön hallinnollisia vaatimuksia ja samalla myös automatisoi rekisteri-ilmoitusten käsittelyä. (HE 2018/238 vp, 10–11.)

Hallituksen esityksessä (2018/238 vp, 6) on esitetty tilannekatsaus vuodelta 2017 liittyen yksityisen osakeyhtiön perustamisen helpottumiseen. Kuvan 4 mukaan keskimäärin noin 85 prosenttia uusista yksityisistä osakeyhtiöistä on perustettu 2 500 euron aiemmalla vähimmäispääomalla. Suurin osa yhtiöistä on perustettu juuri vähimmäispääomavaatimuksen määräämällä osakepääomalla, eikä vaatimuksen ylittävän osakepääoman rekisteröiminen ole näyttänyt olevan kovinkaan suosittua. Hallituksen esityksen (2018/238 vp, 11) yhteydessä on myös todettu, että lähes kaikki uudet osakeyhtiöt tullaan perustamaan ilman osakepääomaa, kun se vain tulee mahdolliseksi. Kuvassa 4 esitetty tilasto antaaakin perusteen tälle väitteelle.

KUVA 4. Osakepääoman perustettujen yhtiöiden osalta vuonna 2017 (mukailen HE 2018/238 vp, 6)

Osakepääoman vähimmäismäärällä on perinteisesti ajateltu olevan keskeinen merkitys velkojensuojafunktiona. Ruuhonen (2017, 33) toteaaakin, että Drockilan (1961, 1–5) mukaan osakepääoman tehtävänä on ollut täyttää yhtiön velkojaa turvaava garantiatehtäväksi kutsuttu velvollisuus. Osakepääoma onkin ollut yhtiön luoton perusta. Toisaalta Ruuhonen arvioi, ettei 2 500 euron osakepääomalla ole velkojensuojan kannalta juurikaan merkitystä. Sääntelyn ylläpitäminen ei siis välttämättä palvele tarkoitusta, sillä vähimmäispääoman suuruuden sijoituksen on halutessaan voinut tehdä vaikkapa sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Myös hallituksen esityksessä (2018/238 vp, 10) on arvioitu, ettei 2 500 euron vähimmäispääomalla ole enää ollut merkitystä velkojensuojan kannalta. Yhtiön velkojille merkityksellisempää on tilinpäätöstietojen ajantasaisuus sekä muut avoimuusvaatimukset, johdon ja osakkaiden vastuut sekä varojen jaon edellytykset, joita on käsitelty aikaisemmin luvussa 2.3. Varojen jaon edellytyksistä on mainittu erityisemmin yhtiön tase- sekä maksukykytestin merkitys. Osakeyhtiölain (2006/624) 13 luvun 5 §:n mukaan yhtiö saa jakaa vapaan oman pääoman, josta on vähennetty yhtiöjärjestyksen mukaan jakamatta jätettävät varat sekä taseeseen aktivoituneet kehitysmenot (tasetesti). Lain 13 luvun 2 §:n mukaan yhtiö ei taas saa jakaa varoja, jos jaosta päätettäessä tiedetään tai olisi pitänyt tietää, että yhtiö on maksukyvytön ennen tai jälkeen osingonjaon (maksukykytesti).

Oikeusministeriön arviomuistiossa on vuonna 2016 pohdittu Suomen osakeyhtiölainsäädännön tasoa tilinpäätöstietojen, muiden avoimuusvaatimusten, tase- ja maksukykytestien sekä velkojien ja osakkaiden vastuun suhteen. Velkojensuojan vaatimustason on arvioitu olevan Euroopan kärkitasoa. Lisäksi yhtiön johdon ja pääosakkaiden henkilötiedot, jotka vaikuttavat velkojensuojaan, on mahdollista saada tietoon. Johdon tiedot ovat helposti kaikkien saatavilla kaupparekisterissä, mutta listaamattomien yhtiöiden osalta omistajatiedot saa haettua tällä hetkellä vain yksityisten palveluntarjoajien kautta. (Jauhiainen 2016, 25.)

Pääomavaatimuksen poistamista on perusteltu myös sillä, että 2 500 euron osakepääoma voi joissakin olosuhteissa luoda harhaanjohtavan kuvan yhtiön pääomapuskurista. Kuten aiemmin on todettu, on

virheellistä ajatella, että yhtiöllä olisi aina käytettävissään vähimmäispääoman arvoinen summa rahaa. Vaikka pääoma on osakeyhtiön hallussa rekisteröintihetkellä, voidaan se siirtää pois yhtiöstä jopa välittömästi rekisteröinnin konstitutiivisen vaikutuksen jälkeen. (Valiokunnan mietintö 2018/25 vp, 2.)

Osakeyhtiöiden pääoman pysyvyyttä kuvaavan periaatteen merkitys on selvästi pienentynyt osakeyhtiölain vuoden 2006 kokonaisuudistuksen jälkeen. Pykälän määrittelemä vähimmäispääoma onkin kulunut pelkästään yksityisten osakeyhtiöiden toiminnan käynnistämiseen. Osakeyhtiön keskeisenä liiketoiminnallisena lähtökohtana ei voida enää pitää yhtiön varallisuutta suhteessa sitä koskettaviin sitoumuksiin. Toisaalta vähimmäispääomavaatimuksen on kuitenkin ajateltu olevan pätevä, sillä on enemmän kuin hyväksi, että osakeyhtiön perustajalla on käytössään 2 500 euroa yritystoiminnan käynnistämiseen. (Ruohonen 2017, 32.)

Myös osakepääoman vähimmäismäärän euromääräinen suuruus on ollut yksi selittävä tekijä lakimuutokselle. Kun otetaan huomioon Suomen nykyinen yleinen kustannustaso, on 2 500 euron velkojia turvaava vaikutus hyvin vähäinen. Tämä siis siitäkkin huolimatta, jos osakepääoma olisi aina yhtiön käytettävissä, vaikka näin ei kuitenkaan ole. (Valiokunnan mietintö 2018/25 vp, 2.)

Myös yhtiöiden toimintaympäristö sekä muu yhteiskunta ovat muuttuneet merkittävästi varsinkin digitalisoinnin ja itsetyöllistämisen myötä. Vuonna 2016 Oikeusministeriön julkaisemassa arviomuistiossa on pohdittu myös sitä, että Suomen yhtiölainsäädännöllä on edelleenkin merkitystä kansainvälisellä tasolla, kun yhtiöt päättävät sijoittautumisestaan yhä globaalimmassa toimintaympäristössä. Lainsäädännön tasolla on merkitystä myös sijoittajien sijoituspäätöksiin. Kansallisen yhtiölainsäädännön on siis oltava jatkuvasti vähintään yhtä hyvällä tasolla kansainvälisten lainsäädäntöjen kanssa. (Jauhiainen 2016, 8.) Vähimmäispääomavaatimuksesta luopuminen on tunnistettu jo vuonna 2016 yhdeksi osakeyhtiölain muutostarpeeksi. Lainsäädäntöasioiden päällikkö Tiina Toivonen (2018) pohittiikin Suomen Yrittäjien julkaisemassa lausunnossa, että lainsäädäntöratkaisuilla voi olla vaikutusta ulkomailta Suomeen suuntautuvaan investointihalukkuuteen.

Lakimuutosta on perusteltu myös norminpurku- sekä sääntelyn sujuvoittamistavoitteiden mukaisuudella (HE 2018/238 vp, 11). Tällä tarkoitetaan niin sanotusti turhien säännösten purkamista, jolla on vaikutusta myös hallinnollisen taakan keventymiseen. Norminpurulla helpotetaan kansalaisten arkea, parannetaan kilpailukykyä sekä edistetään markkinoillepääsyä ja digitalisaatiota. (Valtioneuvosto julkaisuaika tuntematon.) Vähimmäispääoman poistumisen vaikutus osakeyhtiön perustamisen helpottamiseen tukeekin näitä kansallisia tavoitteita.

Lakimuutoksen yhteydessä on pohdittu myös oman pääoman menetyksestä ja palauttamisesta tehtävän rekisteri-ilmoituksen merkitystä. Hallituksen esityksessä (2018/238 vp, 12) todetaan, ettei näitä käytäntöjä tulla muuttamaan samalla vähimmäispääomaa koskevalla lakimuutoksella. Lakimuutoksen valmistelun yhteydessä on selvitetty lausunnonantajien mielipiteitä erilaisista osakepääoman ja negatiivisen oman pääoman määrään perustuvista lievennyksistä. Suurin osa lausunnonantajista on kuitenkin pitänyt näitä muutosvaihtoehtoja selvästi velkojien suojan huonontamisena.

Oikeusministeriön laatimassa arviomuistiossa lähes jokainen vähimmäispääomavaatimusta kommentoinut lausunnonantaja on kannattanut ehdotusta vaatimuksen poistamisesta. Ehdotusta on vastustanut ainoastaan Harmaan talouden selvitysyksikkö HTSY, jonka mukaan harmaan talouden yrityksissä

on lähes poikkeuksetta ollut kevyt taserakenne. Tällöin yhtiön taseessa ei ole oman pääoman ehtoista rahoitusta ainakaan liiaksi. Arviomuistiossa myös muut lausunnonantajat pohtivat, että yrityksen perustamisen helpottuminen voisi samalla helpottaa yrityksen perustamista rikollista toimintaa sekä harmaata taloutta varten. (Jauhiainen 2016, 16–17.)

Hallituksen esitykseen (2018/238 vp, 13) on koottu myös muita vähimmäispääomavaatimuksen poistumisesta aiheutuvia mahdollisia vaikutuksia. Yhtenä yhteiskunnallisena vaikutuksena on esitetty, että perustettavaan yksityiseen osakeyhtiöön tultaisiin jatkossa sijoittamaan osakepääomaa vain silloin, kun siihen on yhtiökohtainen peruste. Perustettavan yhtiön todelliset tarpeet tulisivat siis määräämään osakepääoman suuruuden. Vaikutuksia on arvioitu kohdistuvan myös viranomaistoimintaan, sillä lakimuutoksen on ajateltu lisäävän yritysmuodon valintaan liittyvän neuvonnan tarvetta.

4 TUTKIMUKSEN TAUSTA JA TOTEUTUS

Tässä luvussa käsitellään opinnäytetyön empiirisen osan taustaa sekä toteutusta. Tutkimusasetelmasta kerrotaan ensimmäisen alaluvun yhteydessä. Tutkimuksen käytännön toteutukseen liittyvät asiat on koottu toiseen alalukuun, jossa on pohdittu myös luotettavuuteen vaikuttaneita tekijöitä. Tutkimuksen pääasiallista luotettavuustarkastelua on kuitenkin tehty tarkemmin opinnäytetyön seitsemännessä luvussa.

Kolmas alaluku sisältää kuvauksen haastattelujen toteuttamisesta ja neljännen alaluvun yhteydessä on esitelty tekniikat, joilla kerättyä tutkimusaineistoa on käsitelty ja analysoitu. Valittujen tekniikoiden avulla käsitellyt tulokset esitellään jäljempänä luvussa 5.

4.1 Tutkimusasetelma

Työn tutkimusongelma muodostuu siitä, ettei vähimmäispääomavaatimusta ole vielä tutkittu opinnäytetyöhön valitulla menetelmällä tutkimuksen toteuttamishetkellä syksyllä 2020. Opinnäytetyön tavoitteena on kartoittaa valitun kohderyhmän ajatuksia, jotta vähimmäispääomavaatimuksen poistumista osakeyhtiölaista voitaisiin käsitellä muillakin tavoin kuin lainvalmistelutyössä kerättyjen kannanottojen kautta. Tutkimuksen toteuttamiselle on lisäksi koettu olevan oivallinen ajankohta, sillä kuten jo johdannossa on todettu, syksyllä 2020 lakimuutoksesta tulee aikaa noin vuoden verran.

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa ei ole tarkoituksena testata ennalta asetettuja hypoteeseja. Laadullinen tutkimusote voi kuitenkin sisältää niin sanottuja työhypoteeseja, jotka voivat esimerkiksi viitata oletuksiin kohdeilmion luonteesta. (Puusa & Juuti 2020, 78.) Tässä opinnäytetyössä on ajateltu olevan työhypoteesina, että tarkasteltavan vuoden aikana lakimuutoksen aikaansaamia seurauksia pystyttäisiin jo havaitsemaan. Lisäksi ennen tutkimuksen toteuttamista on arvioitu, että tutkittavien henkilöiden näkökulmat saattavat muistuttaa joiltakin osin lainvalmistelutyössä kerättyjä kannanottoja. Opinnäytetyön tavoitteena ei kuitenkaan ole testata kumpaakaan näistä työhypoteeseista.

Tutkimusongelmaksi voisi muotoilla pienen tutkimusaukon eli näkökulman, jota ei vielä ole tutkittu tai toisaalta niin on tehty vasta vähän (Juuti & Puusa 2020, 12). Kuten aikaisemmin on todettu, vähimmäispääomasääntelyä on selvitetty eri näkökulmista jo lainvalmistelutyön yhteydessä. Näiden lisäksi aihealueeseen liittyneitä aikaisempia tutkimuksia on ollut syytä kartoittaa opinnäytetyöprosessin alussa tehdyn kirjallisuuskatsauksen muodossa. Kirjallisuuskatsauksen yhteydessä onkin havaittu, että osakeyhtiöiden vähimmäispääoman poistumiseen löytyy aikaisempaa aineistoa kahden Pro gradun muodossa. Nora Ståhlberg (2020) on tutkinut aihetta erityisesti velkojiensuojan kannalta vertailemalla eri maiden välistä vähimmäisosakepääomasääntelyä sekä muita velkojiensuojakeinoja. Jani-Petteri Soinisen (2019, 6–8) Pro gradu -tutkielmassa kohteena on taas vähimmäispääomavaatimuksen vähentämisen ja poistamisen vaikutukset perustettavien osakeyhtiöiden määrään. Soininen on tutkinut aihetta oikeushistoriaa sekä tutkimuksen verokkimaiden vähimmäisosakepääomasääntelyä vertailemalla.

Aikaisemmat selvitykset lakimuutoksesta luovat tämän opinnäytetyön tutkimukselle pohjan ja näkökulmia, muttei opinnäytetyön tarkoituksena ole kuitenkaan toistaa näitä tutkimuksia uudelleen. Tarkoitus kuitenkin on käsitellä aihetta mahdollisimman monesta eri näkökulmasta sekä selvittää, millaisia

lakimuutoksen vaikutukset voisivat olla. Lisäksi työssä käytetty metodi eroaa aikaisemmista tutkimuksista. Työn tutkimusotteesta kerrotaan jäljempänä luvussa 4.2.

Opinnäytetyössä tutkimuskohteena toimivat yksittäiset toimihenkilöt, jotka ovat valikoituneet tutkimukseen ammattinsa kautta. Opinnäytetyössä selvitetään niin kirjanpidon, tilintarkastuksen kuin rahoituksen alalta tulevien toimihenkilöiden ajatuksia ja näkemyksiä vähimmäispääomavaatimuksen poistumista kohtaan. Toimihenkilöt on valittu mukaan sattumanvaraisesti, mutta heidän löytymiseensä on hyödynnetty myös opinnäytetyön tekijän omia kontakteja. Toimihenkilöitä on kartoitettu lähinnä Pohjois-Savon alueelta kylmäsoittamalla valituilla toimialoilla toimiviin yrityksiin. Henkilöiden etsimisessä ei ole noudatettu mitään nimettyä logiikkaa, joten onkin sattumanvaraista, ketkä tutkimukseen ovat valikoituneet.

Valittujen henkilöiden määrään on vaikuttanut eniten opinnäytetyön suhteen käytettävissä oleva aika, joka on supistanut muiden mahdollisten toimialojen käsittelyä sekä sitä, ettei yhdeltä toimialalta ole valittu tutkimukseen enempää kuin yhden henkilön verran. Tällä valinnalla on tiedostettu olevan vaikutusta aineiston saturaatioon eli teoreettiseen kyllästymispisteeseen. Tämä käsitys aineiston riittävydestä on alun perin ollut osa Glaserin ja Straussin (1967) grounded theory -metodologiaa, josta se on myöhemmin irtautunut yleispäteväksi normiksi. Tässä opinnäytetyössä ei ole ollut mahdollista kerätä aineistoa sellaiseen pisteeseen saakka, missä tutkimuskohde ei olisi enää tuottanut teoreettisesti uutta tietoa. (Hyvärinen 2017, 34.) Kuten jäljempänä tutkimusmenetelmän yhteydessä mainitaan, on saturaation kehittymiseen vaikuttanut positiivisesti myös tutkittavien henkilöiden edustama ammattistatus.

Tässä yhteydessä mainittakoon, ettei opinnäytetyön tarkoituksena ole myöskään vertailla eri ammattiryhmien edustajien ajatuksia keskenään, vaan tutkia aihetta resurssien tarjoamissa puitteissa mahdollisimman monesta näkökulmasta. Tarkoituksena ei ole myöskään testata lainvalmistelutyössä kerättyjen lausuntojen paikkaansa pitävyyttä tutkittavien toimihenkilöiden kautta, kuten aiemmin työhypoteesin yhteydessä on todettu.

Työn tutkimusongelmasta on johdettu tutkimuskysymykset, joita on kaksi kappaletta. Kysymyksistä ensimmäinen pohtii sitä, miksi yksityisiä osakeyhtiöitä koskettaneesta vähimmäispääomavaatimuksesta on ylipäättään luovuttu ja toinen lakimuutoksen mahdollisia seurauksia. Näihin tutkimuskysymyksiin liittyy lisäksi apukysymys, jonka tarkoituksena on auttaa löytämään vastauksia ylemmän tason kysymyksille (Kananen 2017, 60). Työn apukysymys pohtiikin sitä, millainen merkitys osakepääomalla on. Tämä apukysymys ottaa huomioon myös itse opinnäytetyön tavoitteen, sillä sen sisällyttäminen pääkysymysten yhteyteen mahdollistaa eri toimialoilta tulevien näkemysten huomioimisen tutkimuksessa. Osakepääoman merkitystä pohtiva apukysymys ei kuitenkaan ole itsenäinen tutkimuskysymyksensä, sillä tavoitteena on keskittyä enemmänkin osakepääoman vähimmäismäärää koskevaan sääntelyyn.

Lähestymistavaksi on valittu laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimusote, sillä tutkimuksen tavoitteena on lakimuutokseen vaikuttaneiden syiden syvällisempi ymmärtäminen. Laadullinen tutkimusote sopii-kin lakimuutoksen tutkimiseen kvantitatiivista tutkimusta paremmin, sillä tutkimuksen kohteena voi-

taisiin sanoa olevan prosessi. Valitulla tutkimusotteella pyritään syvällisen ymmärtämisen lisäksi selittämään aihetta sekä löytämään sille mielekäs kuvaus johtopäätösten muodossa. (Kananen 2008, 24–25.)

4.2 Aineistonhankintamenetelmät

Tutkimusaineisto on kerätty käyttämällä menetelmänä haastattelua, sillä sen voitaisiin sanoa olevan paras opinnäytetyön aiheen käsittelemiseen. Työssä käytetyn haastattelun tarkempi määritelmä on asiantuntijahaastattelu, sillä haastattelun kohteena olevat henkilöt edustavat tiettyä ammattiryhmää vastauksissaan. Kohteena eivät siis ole pelkästään haastateltavat asiantuntijat, vaan myös heidän tutkimusaihetta koskevat tietonsa ja siihen liittyvät tulkintansa (Alastalo, Åkerman & Vaittinen 2017, 219). Tästä syystä esimerkiksi havainnointi ei ole sopiva laadullisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmä tämän opinnäytetyön tutkimusongelman ratkaisemiseksi.

Alastalon ym. (2017, 215) mukaan Bogner, Beate & Wolfgang (2009, 8) määrittelevät asiantuntijuuden tiede-, ammatti- tai instituutioperusteiseksi, jolloin kyseessä on pitkälle erikoistunut asiantuntijuus erityiskysymyksiksi määritellyissä asioissa. Henkilö on asiantuntija silloin, kun hänellä on tietynlaisesta aihealueesta sellaista tietoa tai sellaisia taitoja, joita niin sanotulla maallikolla ei ole. Asiantuntijan tieto voikin olla joko menettelytapoihin (engl. know-how) tai tulkinnalliseen tietoon (engl. know-why) liittyvää. Tässä opinnäytetyössä asiantuntijoiden oletettiin omaavan tietoa työnsä kautta erityisesti osakeyhtiöiden pääomarakenteeseen ja lainsäädäntöön liittyen.

Haastateltavia asiantuntijoita ei kuitenkaan määritellä kuuluvaksi eliittiin. Eliitit eroavat asiantuntijoista siten, että heillä on aihealueen pätevän tiedon lisäksi myös valta-asema, joka mahdollistaa muiden ihmisten elämään vaikuttavien päätöksien tekemisen (Alastalo ym. 2017, 217). Opinnäytetyön tutkimuksessa asiantuntijoina toimii toimihenkilöitä, joiden ei tunnusteta pitävän hallussaan edellä kuvattua valta-asemaa.

Asiantuntijoiksi on määritelty yritystasolla työskentelevät henkilöt, joilla on tietoa tutkimuksen kohteena olevasta ilmiöstä, eli yksityisten osakeyhtiöiden vähimmäispääomavaatimuksen poistumisesta. Aihe on saattanut tulla vastaan toimihenkilöille työn kautta, joten jonkinlaista pohjaa haastatteluun osallistumiseen on saattanut tästä syystä jo löytyä. Asiantuntijoiksi voitaisiin valita monia eri henkilöitä, sillä aihealueeseen sidonnaisia toimialoja on useita. Tutkimukseen on valittu kuitenkin yritysrahoituksen, kirjanpidon sekä tilintarkastuksen toimialat, joten voitaisiin sanoa, että tutkimuskohteiden valinta on ollut näin ollen tarkoituksenmukaista. Kuten aiemmin tutkimusasetelman yhteydessä on todettu, on kuitenkin ollut sattumanvaraista, ketkä asiantuntijat tutkimukseen on valittu.

Kirjanpitäjän haastattelemisen on suunniteltu tuovan johtopäätöksiä varten kaikista yritysälähtöisintä näkökulmaa, sillä asiakkaat tunnetaan tilitoimistoissa yleisesti hyvin. Tilintarkastajan valinta tutkimukseen pohjautuu yritysälähtöisen näkökulman lisäksi myös osakeyhtiölainsäädännön tuntemiseen. Yritysrahoituksen parissa työskentelevä henkilö on valittu tuomaan näkökulmaa taseen oman ja vieraan pääoman tarkasteluun liittyen. Lisäksi rahoitusalan asiantuntijan haastattelussa on suunniteltu olevan aiheena erityisesti velkojensuojan käsitteleminen, joka on ollut usein esillä vähimmäispääomavaatimuksesta puhuttaessa.

Jokaiselta valitulta toimialalta on haastateltu vain yhtä asiantuntijaa, sillä resurssien rajaaman ajan puitteissa useampien henkilöiden sisällyttäminen tutkimukseen ei ole valitettavasti ollut mahdollista. Aikarajoitteen vuoksi haastateltavat asiantuntijat on ollut kuitenkin mielekästä valita eri toimialoilta, jotta tuloksia kertyisi tutkimusongelmaa varten mahdollisimman laaja-alaisesti. Haastateltavien henkilöiden lukumäärää voidaan perustella myös asiantuntijahaastattelun luonteella, sillä aineiston saturaatio on asiantuntijuuden vuoksi tehokkaampaa. Asiantuntijoilla on hallussaan spesifiä tietoa aihealuetta kohtaan, jolloin haastateltavia voitaisiin olettaa tarvittavan vähemmän.

Opinnäytetyön aiheen sekä asiantuntijahaastattelun luonteen vuoksi tähän tutkimukseen on valittu haastattelutyyppiä teemahaastattelu, jota voidaan kutsua myös puolistrukturoiduksi haastattelumenetelmäksi (Hirsjärvi & Hurme 2008, 47). Opinnäytetyön aiheesta johdetut tutkimuskysymykset ohjaavat menetelmän valitsemiseen, sillä haastattelun kautta pyritään löytämään vastauksia lakimuutoksen laajuuteen sekä konkreettisiin vaikutuksiin liittyen. Teemahaastattelun luonteesta johtuen tutkittavaa aihetta onkin mielekästä lähestyä eri näkökulmista. Tämä mielekkyys näyttäytyy sekä tutkijalle itselleen, mutta toisaalta myös tutkimuksen kohteena oleville henkilöille. Haastateltaville asiantuntijoille voisi ajatella olevan miellyttävämpää käsitellä tutkimuksen kohteena olevaa aihetta yhdestä näkökulmasta kerrallaan. Teemahaastattelussa mukana olevat aihepiirit ovatkin kaikille toimihenkilöille samat. Työssä käytettävä haastattelurunko teemoineen löytyy kokonaisuudessaan opinnäytetyön liitteestä 1.

Haastattelut on toteutettu yksilöhaastatteluina, sillä menetelmän koetaan hyödyttävän parhaiten haastattelussa kerättävää aineiston laatua. Vaikka haastateltavat henkilöt luetaankin asiantuntijoiksi, vaati aiheen käsittely keskittymistä, jotta vähimmäispääomavaatimuksen syistä ja seurauksista olisi antoisaa keskustella. Tutkimukseen sopiva haastattelutilanne voisi toisaalta olla myös ryhmähaastattelu, jolloin asiantuntijoilla olisi mahdollisuus keskustella aiheesta keskenään. Ryhmähaastattelutilanteen ylläpitäminen vaatii kuitenkin tutkijan puolelta parempaa tarkkaavaisuutta ja aiheeseen perehtyneisyyttä, jottei keskustelu siirtyisi liikaa käsiteltävästä vähimmäispääomavaatimuksesta tutkimuksen kannalta epärelevanttiin aiheeseen.

Tutkimuksen toisena aineistonkeruumenetelmänä on pohdittu olevan myös tutkimuksen alussa tehty kirjallisuuskatsaus, jolloin on selvitetty tarkemmin, mitä tutkimuksen aiheesta on jo aikaisemmin tiedetty. Tehty kirjallisuuskatsaus onkin tuottanut opinnäytetyön kannalta merkittäviä materiaali löytöjä. Kirjallisuuskatsauksen voisi toisaalta lukea yhdeksi menetelmäksi tuottaa aineistoa tutkimusta varten, jolloin kyseessä olisi dokumenttianalyysi. Dokumenttianalyysissa tutkimuksen kohteena voikin olla kaikki tutkittavasta ilmiöstä kirjoitettu, puhuttu tai kuvattu materiaali, josta päätelmiä pyritään tekemään. Dokumenttianalyysistä voidaan kuitenkin erottaa kaksi tapaa aineiston analysointia varten; sisällön analyysi sekä sisällön erittely. Kuten muissakin analyysimenetelmissä, myös dokumenttianalyysissä on eri vaiheita, joita on käytettävä järjestelmällisesti. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 136–138.) Tässä opinnäytetyössä hyödynnettyjen materiaalien tarkasteleminen ei kuitenkaan yllä dokumenttianalyysin määritelmään, sillä asiakirjojen lukemisessa ei ole noudatettu yhtä järjestelmällisiä analyysienteon vaiheita. Tästä johtuen dokumenttianalyysiä ei voida pitää yhtenä tämän tutkimuksen aineistonkeruumenetelmistä.

4.3 Tutkimuksen toteutus

Tutkimukseen valittuihin asiantuntijoihin on oltu yhteydessä puhelimitse, sähköpostitse tai molempia yhteydenpitokanavia käyttäen. Kun osallistumishalukkuutta on kartoitettu, on jo tällöin tuotu esille tutkimukseen liittyvä vapaaehtoisuus. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (2019, 8) eettisten periaatteiden mukaan vapaaehtoisuudella tarkoitetaan paitsi vapaaehtoisuutta osallistua tutkimukseen, myös oikeutta peruuttaa osallistumisensa missä vaiheessa tutkimusta tahansa. Vapaaehtoisuudesta onkin informoitu haastatteluun valittuja henkilöitä vielä toistamiseen toimihenkilöille lähetettävällä sähköpostilla, johon on koottu tietoa vapaaehtoisuuden lisäksi tutkimuksen aiheesta ja toteutuksesta. Vapaaehtoisuudesta on muistutettu vielä haastattelutilanteessa ennen nauhoittamisen aloittamista.

Asiantuntijoita on informoitu sähköpostin kautta myös siitä, että haastattelu tullaan nauhoittamaan, jotta tutkimusaineistoon pystytään palaamaan jälkikäteen. Kaikille haastateltaville lähetetyn sähköpostin yhteyteen on lisäksi liitetty henkilötietojen keräämistä koskeva tietosuojalomake. Tässä lomakkeessa eritelläänkin, että ainoa kerättävä henkilötieto opinnäytetyötä varten on vastaajan ammattinimike. Ammatti voidaan luokitella epäsuoraksi tunnistetiedoksi (Ranta & Kuula-Luumi 2017, 421), joten välttämättömyyttä tietosuojalomakkeen laatimiselle tässä tutkimuksessa ei lähtökohtaisesti voida nähdä. Tietosuojalomake on tästä huolimatta lähetetty haastateltaville, sillä se sisältää kerättävien tietojen erittelyn lisäksi tietoa myös tutkimuksen aiheesta, toteutuksesta sekä aineiston käsittelystä, säilytyksestä ja hävittämisestä. Tietosuojalomakkeeseen on koottu myös opinnäytetyön tekijän ja Savonia-ammattikorkeakoulun tietosuojavastaavan yhteystiedot, tietoa valitusoikeudesta sekä haastatteluun osallistuvan oikeudet, jotka on määritelty Euroopan unionin yleisessä tietosuojasetuksessa (2016/679). Lomakkeen merkitys korostuukin siis enemmän asiantuntijoiden informoimisessa toteutettavasta tutkimuksesta.

Kuten mainittu, yhteydenpito haastateltaviin on tapahtunut puhelimen ja sähköpostin välityksellä. Kaikissa tilanteissa ei ole kuitenkaan päästy siihen, että tutkittavaan henkilöön pystyttäisiin olemaan suoraan yhteydessä. Haastateltavan löytäminen on saattanut tapahtua esimerkiksi työnantajan tai esimiehen kautta. Ketola (2014, 51) on määritellyt, että tilanteissa, joissa haastatellaan työntekijöitä, jotka työnantaja on valinnut osallistuvaksi haastatteluun, on vapaaehtoisuuden varmistamiseen puuttuttava tarkemmin. Tästä syystä onkin varmistuttu tarkasti siitä, että jokaisella asiantuntijalla on ollut käytössään yhdenvertaiset tiedot tutkimuksesta sekä sen vapaaehtoisuudesta haastatteluun osallistuessaan. Myös mainitun tietosuojalomakkeen lähettäminen kertaalleen haastateltaville on varmistanut tämän periaatteen toteutumisen huolimatta siitä, ettei valittuun henkilöön ole välttämättä pystytty olemaan ensisijaisesti yhteydessä.

Tutkimuksen ajankohdasta on sovittu yhdessä haastatteluun osallistuvien kanssa. Haastateltavalla on ollut mahdollisuus vaikuttaa haastattelun ajankohtaan sekä siihen, missä ja miten haastattelu toteutetaan. Vallitsevasta koronatilanteesta johtuen tutkimukseen osallistuminen on ollut mahdollista etänä Microsoft Teams -viestintäalustan kautta, mutta myös lähikontaktina tapahtuva haastattelu on haluttu pitää mahdollisuutena. Näiden vaihtoehtojen on koettu lisäävän tutkittavan vaikutusmahdollisuuksia ja näin ollen myös parantavan tutkimukseen löytyvien haastateltavien määrää. Toisaalta esimerkiksi Alastalo ym. (2017, 221) on todennut, että Mikeczin (2012) mukaan haastattelemisen tutkittavan omassa ympäristössä voi tuottaa mielenkiintoista tietoa tutkijalle. Etähaastattelun mahdollisuus on

tästä huolimatta haluttu pitää mukana tutkimuksessa, sillä ympäristön vaikutuksella ei koeta olevan tämän tutkimusongelman ratkaisemisen kannalta suurta merkitystä. Etähaastattelua voitaisiin perustella myös sillä, että asiantuntijatehtävissä työskentelevät henkilöt ovat usein tottuneita videoneuvotteluihin (Alastalo ym. 2017, 229). Tästä johtuen haastattelun voisi olettaa onnistuvan luontevasti.

Tutkimusaineisto on kerätty marraskuun 2020 aikana. Haastatteluja on pidetty yhteensä kolme kappaletta, eli jokaista asiantuntijaa on haastateltu kerran. Jo haastattelutilanteen suunnitteluvaiheessa on päätetty, että haastattelukertoja tullaan pitämään vain yksi kutakin asiantuntijaa kohtaan. Tämä valinta korostaa etukäteen suunnitellun haastattelurungon (ks. liite 1) ja haastattelutilanteen harjoittamisen tärkeyttä, jotta haastattelun aikana pystyttäisiin keräämään juuri sellaista tutkimusaineistoa, jota tutkimusongelman ratkaisemiseksi tarvitaan.

Kuten alaluvussa 4.2 on kerrottu, jokaisen asiantuntijan kanssa on käyty läpi samat teemat, mutta teemoihin sisältyneet haastattelukysymykset tai niiden muotoilut ovat saattaneet hieman vaihdella asiantuntijasta riippuen. Tätä voidaan perustella sillä, ettei haastattelutilanteessa ole ollut mielekästä keskittyä johonkin sellaiseen aiheeseen ajallisesti yhtä pitkään, minkä suhteen asiantuntijalla ei saata olla kokemusta tai sanottavaa. Esimerkiksi yritysrahoituksen puolella työskentelevän asiantuntijan kanssa on luonnollisesti antoisampaa keskustella velkojiensuojasta, sillä rahoituspäälliköllä voidaan olettaa olevan aiheesta ajatuksia ammattinsa kautta. Haastatteluun valittuja teemoja ei ole lähtökohdaisesti kerrottu haastateltaville etukäteen. Yhdelle haastateltavista teemat on lähetetty pyynnöstä ennen haastattelua. Tätä voisi perustella sillä, ettei teemojen paljastaminen ennakoon voi tässä tutkimuksessa tuoda etua haastatteluun osallistuvalla henkilöllä. Jokainen asiantuntija on kuitenkin tiennyt, mitä haastattelussa tultaisiin käsittelemään.

Yhtä asiantuntijaa on haastateltu työpaikalla ja kahta asiantuntijaa Microsoft Teams -videoneuvottelujärjestelmän kautta. Haastattelut on nauhoitettu iPhone 8 -puhelimien äänitystoiminnon avulla, jonka jälkeen äänitykset on siirretty puhelimelta tietokoneen OneDrive-järjestelmään talteen. Äänitykset on tämän jälkeen poistettu puhelimen muistista. Tutkimuksen päättymisen jälkeen kaikki haastatteluihin liitettävät dokumentit on poistettu OneDrive-järjestelmästä liitteessä esitettyä teemahaastattelun runkoa lukuun ottamatta.

4.4 Tutkimustulosten käsittely ja analysointi

Nauhoitetut haastattelut on litteroitu Word-tiedostossa jokaisen haastattelukerran jälkeen ennen seuraavan asiantuntijan haastattelemista. Tämä tapa on mahdollistanut sen, että sellaisiin asioihin, joita ei ole ollut aikaisemmassa haastattelussa huomattu pohtia, voitiin palata seuraavan asiantuntijan kanssa. Litterointitarkkuudeksi valittiin Tietoarkiston (julkaisu-aika tuntematon) määrittelemä peruslitterointi, jonka mukaan puhe litteroidaan sanatarkasti puhekieltä noudattaen, jättäen siitä kuitenkin pois toistot, keskenjäävät tavut ja yksittäiset äännähdykset. Litteroimistyön aikana jokaista nauhoitetta on kuunneltu useampaan kertaan ja jokaisen litteraation valmistumisen jälkeen vielä kertaalleen. Näin on varmistuttu siitä, etteivät tutkijan omat tulkinnot tutkimusaiheesta sotke haastateltavan asiantuntijan pohdintojen käsittelemistä ja näin vaikuta tutkimustulosten luotettavuuteen.

Varsinaisia aineiston analysointiin liittyviä toimenpiteitä on lähdetty tekemään litteroimisen jälkeen, jolloin jokaista haastattelua on purettu erikseen entistä yksityiskohtaisempaan muotoon. Ensimmäisenä vaiheena aineiston analyysissä on ollut teemoittelu, jossa apuna ovat toimineet haastattelurungon sisältämät teemat. Teemoja onkin ollut kolme kappaletta: osakepääoman merkitys, vähimmäispääomasta luopuminen sekä lakimuutoksen vaikutukset. Näiden ympärille on lähdetty keräämään tutkimusaineistoa litterointeja lukemalla sekä nauhoituksia kerta toisensa jälkeen kuuntelemalla. Jokaista haastattelua on käsitelty analyysissä erikseen, jottei haastateltavien vastauksia ole sotkettu keskenään. Tästä työvaiheesta onkin syntynyt lisädokumentteja, jotka ovat olleet litteroimistasoa epätarkempia ja sisältäneet vain käsiteltyjen teemojen ympärille liittyviä tutkimustuloksia.

Teemoittelussa syntyneitä dokumentteja on jalostettu eteenpäin seuraavassa aineiston analyysivaiheessa, koodaamisessa. Koodausta on tehty Word-tekstinkäsittelyohjelmassa, jossa aineiston käsittelyssä on käytetty apuna eri värejä. Tässä vaiheessa haastatteluaineistojen käsittely on muuttunut siten, ettei kohteena ole ollutkaan vain yksittäinen haastattelu. Jokaista dokumenttia on nimittäin koodattu samoja värejä käyttäen. Näin yksittäisten haastatteluaineistojen tarkastelu on muuttunut koko haastatteluaineiston käsittelemiseksi. Näin onkin syntynyt vielä yksi dokumentti, jossa teemoittelussa määritellyt kategoriat on supistettu kahteen. Kategorioista ensimmäinen sisältää osakepääoman merkityksen pohtimisen ja toinen vähimmäispääomavaatimuksesta luopumisen ja sen tuomat vaikutukset. Tiivistettyjen kategorioiden kautta tutkimustuloksia onkin käsitelty opinnäytetyön viidennessä luvussa.

Kerätyn aineiston analysoinnin lähtökohtana on pidetty Puusan (2020, 147) mainitsemaa laadullisen tutkimuksen asiantuntija Kathleen Eisenhardtin (1989, 539–541) näkemyksiä siitä, kuinka analyysin tulisi edetä. Eisenhardtin mukaan jokaiseen tapaukseen tulisi perehtyä huolella yksittäisen kokonaisuuden näkökulmasta, jonka jälkeen yksittäistä tapausta voi alkaa käsittelemään eri näkökulmista. Vasta tämän jälkeen tutkija voi alkaa tarkastelemaan yksittäisten tapausten yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia keskenään. Eisenhardtin mukaan tämä pakottaa tutkijaa tarkastelemaan aineistoa useista näkökulmista, jolla on positiivisia vaikutuksia myös tutkimuksen luotettavuuteen. Eisenhardtin esittämä näkemys pohjautuuakin laadulliseen case-tutkimukseen, mutta harkintaa käyttäen menetelmää on pyritty soveltamaan myös tämän tutkimuksen aineiston analysointivaiheessa.

5 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimustulosten käsittelyn ja analysoinnin jälkeen on muodostettu kategoriat, joiden kautta tulokset esitetään tässä luvussa. Käytetyt kategoriat mukailevat asiantuntijahaastattelun teemoja (ks. liite 1), joiden kautta on pyritty löytämään vastauksia tutkimuskysymyksiin. Teemojen kautta on kartoitettu haastateltavan asiantuntijan suhtautumista aiheeseen ja itse lakimuutokseen. Tämä tuo osaltaan vastauksia siihen, millaiseksi vastaaja kokee osakepääoman merkityksen ylipäätään. Merkityksen pohtiminen on tuottanut tutkimustuloksia myös varsinaisiin tutkimuskysymyksiin, jotka on esitetty luvun 4.1 yhteydessä.

Osakepääoman merkityksen pohtiminen luokin pohjaa myös itse tutkimusaiheen käsittelemiselle. Ensimmäisessä alaluvussa käsitelläänkin tätä aihetta menemättä vielä tutkimusaiheeseen eli vähimmäispääomavaatimuksen poistumiseen. Lakimuutos otetaan tarkasteluun mukaan toisessa alaluvussa, jossa pohditaan tilannetta vähimmäispääomavaatimuksen poistumisen jälkeen. Tässä luvussa pohditaan myös lakimuutoksen konkreettisia vaikutuksia.

5.1 Osakepääoman merkityksestä

Niin HT-tilintarkastaja, KLT-kirjanpitäjä kuin rahoituspäällikkökin pohtivat osakepääoman merkitystä sidottuna omana pääomana. Osakepääoma kertoo heidän mielestään siitä, että varat ovat pysyväisluonteisia eikä niiden jakaminen ulos yhtiöstä ole näin ollen tarkoituksenmukaista, vaikka se mahdollista olisikin.

HT-tilintarkastajan ja KLT-kirjanpitäjän mukaan yhtiöiden osakepääoman suuruus on usein pieni, esimerkiksi aikaisemman vähimmäispääomavaatimuksen verran. KLT-kirjanpitäjä totesikin, että osakepääoma voi olla yhtiölle vain nimellinen summa, joka on yhtiötä perustettaessa maksettu ja kirjattu kirjanpitoon. Molemmat asiantuntijat tulivat siihen lopputulokseen, ettei pienellä osakepääomalla ole juurikaan merkitystä. Suurempi osakepääoma voi kuitenkin olla asia erikseen. HT-tilintarkastaja kertoi kokemuksesta, että varsinkin pk-yrityksillä osakepääoman suuruudet ovat kuitenkin usein pieniä. Myös KLT-kirjanpitäjä oli tästä samaa mieltä. KLT-kirjanpitäjä totesikin, että usein osakepääoma pysyy samana vuodesta toiseen riippumatta siitä, miten yhtiön liiketoiminta pyörii. Hän kertoi myös, ettei osakepääoman suuruus ole suoraan verrannollinen siihen, kuinka suurta liikevaihtoa yhtiö esimerkiksi tekee.

KLT-kirjanpitäjä pohti myös vaihtoehtoisten tapojen merkitystä sijoittaa yhtiön varoja ja sitä, kuinka nämä tavat vaikuttavat itse osakepääoman merkitykseen. Yleinen tapa sijoittaa osakeyhtiöön varoja osakepääoman sijaan on käyttää SVOP-rahastoa. HT-tilintarkastaja ja KLT-kirjanpitäjä totesivat molemmat, että osakepääoman merkitys yhtiölle voi kuitenkin muuttua. Asiantuntijat pohtivat erityisesti osakepääoman merkitystä sen suhteen, kuinka nämä vaihtoehtoiset tavat esittää varoja yhtiön omassa pääomassa voisivat vaikuttaa erityisesti velkojien asemaan. Myös velkojien turvaaminen mietitytti molempia. Näitä asioita käsiteltiinkin enemmän rahoituspäällikön kanssa, joka toi tutkimukseen näkemystä juuri velkojan asemasta katsottuna.

Rahoituspäällikkö muotoili vastauksensa osakepääoman merkitystä koskevaan kysymykseen siten, että merkityksiä voitaisiin sanoa olevan useita. Yhtiön velkojan näkökulmasta osakepääoma merkitsee

ensinnäkin yhtiön omistajien sitoutumista yhtiöön, sillä toimintaan on sijoitettuna osakkaiden henkilökohtaisia varoja. Tämä luo lainanantajalle näyttöä siitä, ettei yritystoiminnan suhteen luovuteta heti. Sillä, että omistajat ovat sijoittaneet osakepääomaan varoja, on rahoituspäällikön mukaan usein kannustava vaikutus myös yritystoiminnassa menestymiseen.

Rahoituspäällikkö pohti osakepääoman merkitystä myös yhtiön tappiopuskurina. Yritystoiminnan ensimmäiset vuodet ovat usein haastavia ja tilikauden tulos voi hyvinkin olla tappiollinen. Osakepääoma tuo yhtiölle tappionsietokykyä eikä vie yhtiön omaa pääomaa heti negatiiviseksi, jolla on omat seurauksensa. Myös HT-tilintarkastaja pohti oman pääoman negatiivisuutta ja siitä tehtävää rekisteri-ilmoitusta PRH:lle.

Yhtiön taserakenteesta puhuttaessa rahoituspäällikkö mainitsi, että mitä suurempi osakepääoma yhtiöllä on, sitä paremmin yhtiön velkaantuneisuus pysyy kohtuullisena. Taserakenne on siis sitä kestävämpi, mitä enemmän osakepääomaa on. Osakepääomalla voi olla merkitystä myös lainarahan hintaan eli korkoihin. Rahoituspäällikkö muistutti, että myönnettävälle lainalle vaaditaan myös vakuuksia, mutta rahoittajan vakuusvaatimus on usein pienempi, jos toimintaan on sijoitettu varoja osakepääoman muodossa.

Rahoituspäällikkö pohti osakepääoman merkitystä myös yhtiön operatiivisessa liiketoiminnassa. Kuten velkojat, myös yhtiön kauppakumppanit tarkastelevat yhtiön omavaraisuutta ja oman pääoman tilannetta pohtiessaan, voiko yhtiölle myydä velaksi vai edellytetäänkö siltä käteiskauppaa. Tämä korostuu hänen mukaansa erityisesti uusien asiakkaiden parissa, mutta tarkastelua kannattaisi toki tehdä myös vakiintuneempien kauppakumppanien osalta. Osakepääoman suuruus voi siis vaikuttaa jopa päätöksiin siitä, että voidaanko yhtiölle myydä suoritteita velaksi. Lasku on kuitenkin yritykselle usein mielekkäämpi maksutapa verrattuna siihen, että kauppahinta maksettaisiin käteisellä ostamisen yhteydessä.

5.2 Vähimmäispääomavaatimuksen poistumisen vaikutukset

Osakepääoman merkityksen pohtimisen jälkeen haastateltavien kanssa keskusteltiin itse lakimuutoksesta eli vähimmäispääomavaatimuksen poistumisesta. Haastatteluiden yhteydessä käsiteltiin myös seikkoja, jotka ovat voineet asiantuntijoiden mukaan vaikuttaa vähimmäispääomavaatimuksesta luopumiseen. Kaikki haastateltavat asiantuntijat olivat sitä mieltä, että aikaisempi vähimmäisosakepääoma, 2 500 euroa, ei ole ollut summana kovinkaan suuri yritystoiminnan luonnetta ajatellessa.

KLT-kirjanpitäjä mainitsi, että hänestä tuntuu hullulta, etteikö yritystoimintaan tarvitsisi alussa sijoittaa rahaa. Pääomaa kuitenkin tarvitaan, ennen kuin liiketoiminta alkaa tuottamaan. Harva yritys pystyy heti ensimmäisten toimintakuukausien jälkeen saavuttamaan voitollista tulosta. Rahoituspäällikkö totesikin, että jos yhtiö perustetaan ilman osakepääomaa, ei sillä yritystoiminnan alussa ole tappionsietokykyä ollenkaan. Näin pienikin tilikauden tappio voi viedä yhtiön oman pääoman negatiiviseksi.

Rahoituspäällikkö pohti negatiiviseen oman pääomaan liittyen myös sitä, kuinka yhtiön varojen väheneminen vaikeuttaa yhtiön jatko- sekä lisärahoittamista. Rahoituksen hankkimisen vaikeutuminen johtuu siitä, että yhtiön varat on käytännössä tällöin jo käytetty. Jos yhtiön omistajat eivät ole yritystoiminnan alussa sitoutuneet yhtiöön rahallisesti osakepääoman muodossa, ei lainoittaa juuri voida, ennen kuin rahoitusprojektiin saadaan mukaan oman pääoman ehtoista rahoitusta. Rahoituspäällikön

mukaan moni yritys lähtee liikkeelle aika velkavetoisesti. Nykyään oman pääoman ehtoista rahoitusta on rahoitushankkeissa mukana entistä vähemmän. Hänen mukaansa ilmiön taustalla voi hyvinkin olla se, että velkarahaa on markkinoilla tarjolla runsaasti ja velkojat ovat olleet valmiita ottamaan riskiä rahoitusta myöntäessään.

HT-tilintarkastaja ja KLT-kirjanpitäjä pohtivat osakeyhtiön perustamisen helpottumista sekä yritystoiminnan aloittamiskynnyksen madaltumista vähimmäispääoman poistumisen myötä. Heidän mielestään vähimmäispääomasta luopuminen vähentää byrokratiaa, sillä osakeyhtiön perustaminen ilman osakepääomaa onnistuu helposti sähköisesti. HT-tilintarkastaja mainitsi kuitenkin negatiivisen oman pääoman käsittelyn yhteydessä sen, että vaikka yhtiön perustaminen onkin helpottunut, saattaa byrokratia vaikuttaa toimintaan toisesta suunnasta. Osakepääoman puuttuminen vaatii yhtiön hallitukselta valvutuneisuutta, sillä rekisteri-ilmoituksen tekeminen yhtiön oman pääoman negatiivisuudesta on hallituksen vastuulla.

Rahoituspäällikkö totesi, että rekisteri-ilmoituksen tekeminen yhtiön varojen vähentyessä on tärkeää erityisesti silloin, kun yhtiö myy toiselle yhtiölle suoritteitaan. Tämän B2B-kaupan toimimisen kannalta on tärkeää, että yhtiön kauppakumppanit pystyvät luotettavasti arvioimaan asiakasyrityksen taloudellista tilannetta. Rekisterimerkintä negatiivisesta omasta pääomasta toimiikin tiedotuskanavana yhtiön kauppakumppaneille edellyttäen kuitenkin, että rekisterimerkintä tehdään ja ilmoitus siitä osataan käydä lukemassa.

Edellisessä alaluvussa on todettu, että osakepääoma merkitsee omistajien sitoutumista yhtiöön. Rahoituspäällikkö kommentoikin tämän osalta, että vähimmäispääomavaatimuksesta luopuminen tarkoittaa myös yhden omistajien sitoutumista mittaavan tekijän poistumista. Kuten mainittu, haastateltavat totesivat aikaisemman vähimmäispääomavaatimuksen olleen suhteellisen pieni. Rahoituspäällikkö pohtikin, että lähtökohtaisesti osakepääoman vähimmäismäärä voisi olla aikaisempaa korkeampikin. Hän kertoi, ettei yhtiön velkojan asemaan juurikaan vaikuta se, onko osakepääoma nolla vai 2 500 euroa. Varsinkin pienten yritysten osalta yhtiön johdon toimivuus sekä tilinpäätösinformaatio ovat osakepääoman suuruutta tärkeämpiä asioita. Myös HT-tilintarkastaja oli sitä mieltä, ettei suuruudeltaan isossa lainassa juurikaan pohdita sitä, onko osakepääoma nolla vai 2 500 euroa. Molemmat osakepääoman suuruudet tulevat kuitenkin olemaan pieniä myönnettyyn lainasummaan nähden.

Rahoituspäällikön mukaan lakimuutoksen vaikutuksia on nähtävissä jo vuoden mittaisella tarkastelujaksolla. Vähimmäispääomavaatimuksen poistuminen on vaikuttanut ainakin siihen, että yhtiöiden omistusrakenteet ovat muuttuneet aikaisempaa monimutkaisemmiksi. Näistä omistusrakenteista voisi mainita erityisesti holding-yhtiöt, joissa yksi yritys omistaa toisia pienempiä yhtiöitä. Yhtiön omistussuhteiden suunnittelemisen taustalla voi olla esimerkiksi se, että holding-yhtiöön kerätään voittovaroja, joita sitten on mahdollista nostaa osinkoina pois holding-yhtiöstä. Holding-yhtiön liiketoiminta on kuitenkin oletettavasti tarkoituksenmukaista ja luvallista toimintaa, joten riskiä rahanpesusta tuskin on.

Rahoituspäällikköä kuitenkin mietitytti omistussuhteiden monimutkaistumisen suhteen, että nykyinen mahdollisuus suunnitella omistusta voi todennäköisesti hämmentää aloittavaa yrittäjää enemmän kuin

mahdollisuudesta saatu hyöty voisi olla. Hänen mukaansa myös asenne yrittäjyyttä kohtaan on muuttunut. Nykyään yhtiön osakkeet nähdään ehkä enemmänkin kauppatavarana. Yhtiöitä saatetaan kehittää tiettyyn pisteeseen saakka, jonka jälkeen yhtiön myyminen saattaa tulla kyseeseen. Aikaisemmin yrittäjyys on ehkä enemmän kuvannut tilannetta, jossa yksi henkilö perustaa yrityksen ja pyörittää sitä eläkkeelle siirtymiseensä saakka.

HT-tilitarkastaja ja KLT-kirjanpitäjä totesivatkin yritystoiminnan helpottumisen yhteydessä, että vähimmäispääomavaatimuksen poistumisella voi olla kannustava vaikutus yrittäjyyteen. HT-tilintarkastaja kuitenkin pohti, että tämä vaikutus voi kuitenkin olla rajallinen. Osakeyhtiö ei nimittäin välttämättä ole ensisijaisin yhtiömuoto, jolla yrittäminen kannattaisi jokaisessa tapauksessa aloittaa.

Lakimuutoksen vaikutuksiin liittyen mainittakoon, että jokainen haastateltava asiantuntija oli kohdannut tarkasteltavan ajanjakson aikana ilman osakepääomaa perustettuja osakeyhtiöitä. Rahoituspäällikkö pohti, että osakeyhtiöitä saatetaan nyt perustaa varmuuden vuoksi, sillä perustaminen on aikaisempaa vaivattomampaa. Perustettu yhtiö voidaan ottaa käyttöön sitten tarvittaessa. Myös KLT-kirjanpitäjää mietitytti tällaisten pöytälaatikoyhtiöiden määrän kasvaminen. Hänen mielestään tällä voi olla vaikutusta myös epärehellisen yritystoiminnan yleistymiseen, jos perustettua yhtiötä käytetään apuna esimerkiksi avustusten hakemisessa. Kirjanpitäjä ottikin puheeksi Business Finlandin Covid-19-pandemian aikana myönnettyt avustukset ja niiden myöntämisen oikeudenmukaisuuden erilaisia perusteita vastaan. Yrityksen perustaminen luo kuitenkin oikeuden y-tunnukseen, jonka väärinkäyttäminen voi lakimuutoksen myötä olla aikaisempaa todennäköisempää.

Asiantuntijoiden kanssa keskusteltiin myös olemassa olevien yksityisten osakeyhtiöiden osakepääoman alentamisesta. KLT-kirjanpitäjä ja HT-tilintarkastaja arvioivat, ettei osakepääoman alentaminen nollaan euroon tai alle aikaisemman vähimmäispääomavaatimuksen ole kovinkaan todennäköistä. KLT-kirjanpitäjä mainitsikin, että 2 500 euron osakepääoman alentaminen ei juurikaan palvele tarkoitusta. HT-tilintarkastaja ottikin puheeksi alentamisesta maksettavat kulut PRH:lle. Isompia osakepääomia voisi sen sijaan olla tätä järkevämpää alentaa, sillä alentamiskustannukset veisivät alennetusta osakepääomasta entistä pienemmän osuuden.

6 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Yhtenä opinnäytetyön tarkoituksena on ollut tutkia vähimmäispääomavaatimuksen poistumisen mahdollisia vaikutuksia. Toteutettu tutkimus tuotti kuitenkin tutkimustietoa myös osakepääoman yleisestä merkityksestä, jonka käsitteleminen onkin aiheellista lakimuutoksen vaikutusten ymmärtämiseksi. Tässä tutkimuksen johtopäätöksiä käsittelevässä luvussa kootaan yhteen asiantuntijahaastatteluiden avulla kerätyt tutkimustulokset sekä luodaan yhteyksiä aihepiiriä käsittelevän teorian ympärille.

Tutkimuskysymyksistä ensimmäinen pohti sitä, miksi yksityisten osakeyhtiöiden vähimmäispääomavaatimuksesta on luovuttu. Lainsäätämisprosessissa kerätyt pohdinnat lakimuutoksen aiheellisuudesta luovatkin pohjaa tutkimuksen johtopäätöksille. Hallituksen esityksessä (2018/238 vp, 11) korostettiin, että lakimuutoksen tarkoituksena on ollut helpottaa erityisesti ammatin sekä muun mikro- ja pienyritystoiminnan harjoittamista ilman, että yrittämisessä täytyisi kantaa henkilökohtaista vastuuta. Lakimuutoksen on lisäksi koettu parantaman yritystoiminnan edellytyksiä sekä yhtiön sähköistä ilmoittamista ja rekisteröinnin automatisointia. Myös tutkimustulokset vahvistavat käsitystä siitä, miksi lakimuutos on ollut perusteltu.

Yritystoiminnan aloittamisen helpottaminen onkin saattanut olla kaikista suurin tekijä vähimmäispääoman poistumisessa. Kun yhtiön perustaminen ei vaadi aikaisempaa pääomasijoitusta, mahdollistaa tämä myös sen, että liiketoiminta voidaan aloittaa pienin askelin. Jo sekin, ettei yrittäjä joudu täysin henkilökohtaiseen vastuuseen toiminnasta, voi lisätä rohkeutta yrittämisen aloittamiseen. Perustaminen on nyt vaivatonta, sillä se onnistuu täysin sähköisesti. Kaikilla näillä tekijöillä onkin kannustava vaikutus valita yksityinen osakeyhtiö yhtiömuodoksi, mutta vaikutus voi silti olla rajallinen. Kaikista helpottavista muutoksista huolimatta yrittäjäksi lähtevä henkilö saattaa kokea osakeyhtiön perustamisen hankalaksi. Yksityinen osakeyhtiö ei välttämättä olekaan kaikista ensisijaisin muoto henkilölle, joka pohtii esimerkiksi ensimmäisen yrityksensä perustamista.

Pohdintaa kannustavan vaikutuksen rajallisuudesta perustelevat myös kaupparekisterin tilastoista johdetut päätelmät, jotka on esitetty opinnäytetyön alussa luvun 2.1 yhteydessä. Vuoden mittaisella tarkastelujaksolla yksityisten osakeyhtiöiden lukumäärä on pienentynyt vajaan 8 000 kappaleen verran. Sen sijaan esimerkiksi yksityisen elinkeinonharjoittajan suosi on jatkanut kasvuaan. Pelkkien tilastojen avulla ei kuitenkaan voida tehdä päätelmiä lakimuutoksen seurauksista, sillä yleisesti vaikutuksen voidaan kokea olevan yhtiömuodon valintaan kannustava. Tilastojen kehittymiseen voivat vaikuttaa useat muutkin yhteiskunnassa vallitsevat asiat, kuten kansainvälinen Covid-19-pandemian aiheuttama epävarmuuden lisääntyminen.

Toisaalta suhtautuminen yrittäjyyteen on saattanut muuttua vuosien aikana. Aikaisemmin käsitys on voinut olla sellainen, että yritystoimintaan tulee sitoutua pitkäksi aikaa. Perinteinen käsitys onkin muutenkin, eikä yrittäjänä välttämättä tarvitse toimia eläköitymiseensä saakka. Haastatteluissa rahoituspääällikkö totesikin, että yritystoiminnassa saatetaan nykyään keskittyä aikaisempaa enemmän liiketoiminnan kehittämiseen. Tämä käsitys toiminnan luonteesta korostaakin tilannetta, jossa tuottojen maksimoiminen koetaan tärkeäksi ja yhtiön markkina-arvoa pyritään korottamaan. Kun vaatimusta pääoman vähimmäismäärästä ei enää ole, on yhä useammalle avautunut mahdollisuus lähteä tavoittelemaan tuottoa yritystoiminnalla.

Osakeyhtiölakiin tehdyn muutoksen taustalla voi olla myös vähimmäispääoman yleisempi merkitys. Tutkimuksessa haastatellut asiantuntijat totesivatkin, ettei aikaisempi vähimmäispääomavaatimus ole ollut suuruudeltaan merkittävä. Näin ollen onkin melkein samantekevää, onko yhtiön osakepääomalla vai 2 500 euroa. Summa on joka tapauksessa pieni, kun se suhteutetaan yritystoiminnan luonteeseen. Toisaalta on myös muita tapoja sijoittaa pääomaa yhtiöön. Ehkä tästäkään syystä ei ole enää koettu välttämättömänä, että osakepääomaan sijoitettaisiin yritystoiminnan alussa tietty määrä pääomaa.

Myös osakepääoman merkitys on saattanut muuttua. Aiemmin, niukempien pääomien ja rahoitusmahdollisuuksien vallitessa osakepääomaan sijoittaminen on kertonut riskinottamiskyvystä. Nykyään osakepääoma kertoo enemmän omistajayrittäjien sitoutumisesta toimintaan, muttei se tästäkään huolimatta enää näyttele suurta roolia sitoutumisen mittaamisessa. Historia kertoo, että vähimmäispääomavaatimusta on aikojen saatossa muutettu ja voi olla hyvinkin mahdollista, että jonakin päivänä se muuttuu jälleen. Nykypäivän suunta sekä kansainvälisesti että kansallisesti on kuitenkin vähimmäispääomavaatimuksen poistamista puoltava.

Toinen tutkimuskysymys etsi vastauksia siihen, millaisia lakimuutoksen vaikutukset voisivat olla. Ensinnäkin ilman osakepääomaa perutettuja yhtiöitä tulee entistä useammin vastaan ainakin tutkituilla kirjanpidon, tilintarkastuksen ja yritysrahoituksen toimialoilla. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö osakepääomaan enää missään tilanteessa merkittäisi varoja yhtiötä perustettaessa. Tulevaisuudessa voikin olla entistä yhtiö- tai toimialakohtaisempaa, että kuinka paljon osakepääomaa on yritykselle tarpeeksi. Jos tiedetään, että yhtiö tulee tarvitsemaan ulkoista rahoitusta etenkin toiminnan alussa, on järkevämpää perustaa yhtiö osakepääomalla. Tällöin oman pääoman ehtoista rahoitusta löytyy jo valmiiksi, kun ulkoisen rahoituksen mahdollisuutta lähdetään suunnittelemaan.

Hallituksen esityksessä (2018/238 vp, 12) on vähimmäispääomavaatimuksen poistumisen suhteen pohdittu osakepääoman alentamishalukkuutta liiketoiminnan tappioiden kattamiseksi. Tutkimustuloksiin vedoten voidaan kuitenkin todeta tämän toimenpiteen olevan jokseenkin merkityksetön, jos osakepääomaan on ollut sijoitettuna vain 2 500 euroa. Osakepääoman alentamisesta on myös maksettava, joka syö osakepääomasta nostettavan kokonaispääoman määrää. Todennäköisesti harva yhtiö tulee alentamaan osakepääomaansa alle 2 500 euron sen ollessa nykyään mahdollista.

Lakimuutos voi vaikuttaa yhtiöiden taserakenteiden kehittymiseen, jos osakepääomaa ei ole tai se halutaan jostakin syystä alentaa. Oma pääoma voikin kääntyä helpommin negatiiviseksi pääomapuskurin puuttuessa. Tällä voi olla muitakin seurauksia kuin vain pääoman menettämisestä johtuvan rekisteri-ilmoituksen tekeminen. Taserakenne antaa tärkeää informaatiota yhtiön sidosryhmille, vaikka se ei kuitenkaan kerro koko totuutta yhtiön tulevaisuuden näkymistä. Esimerkiksi rahoituksen saaminen tai kauppasopimusten tekeminen voi vaikeutua, jos yhtiön oma pääoma on osakepääoman puuttumisesta johtuen kannattamattomalla tasolla.

Yhtiön perustamisen helpottumisella voi olla vaikutusta siihen, että yhtiö perustettaisiin muutakin kuin puhtaasti liiketoiminnallista syytä varten. Pöytälaatikkoyhtiöiden esiintyminen voikin olla entistä yleisempää kuin ennen, jos yritys halutaan perustaa varmuuden vuoksi odottamaan sen käyttöönottoa. Myös holding-yhtiörakenteet voivat yleistyä perustamisen helpottumisesta johtuen. Toisaalta

Suomen yhtiölainsäädäntö ja muut yhtiöitä koskevat vaatimukset luovat osakeyhtiöiden toiminnalle edelleenkin raamit, joissa pysyä. Esimerkiksi osakeyhtiön on pöytälaatikkoyhtiönä laadittava tilinpäätöksiä toiminnan keskeyttämisestä huolimatta (Airaksinen 2020). Holding-yhtiöitä taas koskee tilintarkastusvelvollisuus, sillä yhtiön toiminnan tarkoituksena on omistaa ja hallita arvopapereita (Tilintarkastuslaki 2015/1141, 2 luku, 2 §).

Pöytälaatikko- tai holding-yhtiöiden yleistymisen ei suoranaisesti ole huono asia. Aihe voi silti herättää ajatuksia esimerkiksi y-tunnuksen väärinkäyttämiseen liittyen. Holding-yhtiömuotoihin on myös liitetty käsitys yhtiömuodon antamasta hyödystä osinkotulojen verotukseen liittyen. Kun holding-yhtiörakenteessa liiketoimintaa harjoittavan yhtiön osakkaat eivät omista osakkeita suoraan vaan holding-yhtiön kautta, on totta, että osakkaat voivat saada henkilökohtaista verohyötyä osinkotuloistaan (Viitala 2018, 150). Harmaan talouden yleistymisen ei kuitenkaan todennäköisesti tule kyseeseen näiden yhtiörakenteiden yhteydessä kansallisen lainsäädännön luoman turvan ansiosta.

Johtopäätöksenä voidaan todeta, ettei vähimmäispääomavaatimuksen poistumisella ole ollut tai tule olemaan tutkimustulosten, teorian tai tilastojen perusteella merkittävää vaikutusta yhteiskunnallisesti. Suureen osaan jo toimivia osakeyhtiöitä lakimuutos ei vaikuta, ellei osakepääoman alentamista ole suunniteltu. Huoli negatiivisesta omasta pääomasta voi koskettaa eniten niitä yhtiöitä, jotka vasta aloittavat toimintaansa.

Tutkimustuloksena saatiin myös tietoa siitä, kuinka vähimmäispääomavaatimuksen poistuminen vaikuttaa tutkittuihin toimialoihin. Haastateltavat asiantuntijat eivät kokeneet, että työtehtävät tai niihin liittyvät velvollisuudet tulisivat muuttumaan merkittävästi lakimuutoksen voimaantulon jälkeen. Aihe mietitytti asiantuntijoista eniten rahoituspäällikköä. Vähimmäispääomavaatimus onkin liitetty osaksi velkojensuojaa, joten muutos vaikuttaa luonnollisesti enemmän rahoitusalaan kuin kirjanpidon ja tilintarkastuksen toimialoihin. Oman pääoman menettämisestä ja negatiivisuudesta puhuttaessa aihe alkaa ehkä koskettamaan useampia toimialoja.

Tutkimustulosten kautta havaittiin siis joitakin eroja eri toimialoja edustavien asiantuntijoiden näkemyksissä. Opinnäytetyön tutkimus ei kuitenkaan ollut niin laaja, että tutkimustulosten kautta johdettuja päätelmiä voitaisiin yleistää koskemaan kyseisiä toimialoja kokonaisuudessaan.

7 POHDINTA

Voidaan sanoa, että opinnäytetyö on jossakin määrin lisännyt tietoa vähimmäispääomasääntelyyn liittyen. Opinnäytetyön avulla selvitettiin yksittäisten eri talouden aloilla työskentelevien toimihenkilöiden kokemuksia aiheesta, jota ei aikaisemmin ollut selvitetty tutkimuksessa käytetyin menetelmin. Tutkimuksen avulla ei tuotettu yhteiskunnallisesti kaikista merkittävintä tietoa, mutta tutkimustulokset kuitenkin vahvistivat jo lain valmistelutöissä esitettyjen pohdintojen paikkaansa pitävyyttä sekä lakimuutoksen aiheellisuutta.

Kokonaisuudessaan voitaisiin todeta, että opinnäytetyön tutkimus oli onnistunut. Tutkimuskysymyksiin löydettiin vastauksia valittua tutkimusmenetelmää käyttäen. Tulokset vastasivat myös opinnäytetyön tavoitteeseen sekä tutkimusongelmaan. Tässä luvussa tutkimuksen onnistumista pohditaan tarkemmin omissa alaluvuissaan luotettavuuden sekä tutkimusprosessin näkökulmasta. Luvussa 7.2 on esitetty myös jatkotutkimusaiheet.

7.1 Luotettavuustarkastelu

Tutkimuksen luotettavuus varmistettiin jo heti tutkimusasetelmaan liittyvien valintojen yhteydessä. Jokainen tutkimuksessa tehty valinta pyrittiin perustelemaan, jotta tutkimuksen lukija saisi varmuuden valintojen pätevydestä. Tässä opinnäytetyössä pohdittiin luotettavuuteen vaikuttavia tekijöitä tarkasti, sillä luotettavuuden varmistamisen koettiin vaikuttavan merkittävästi myös tutkimustulosten laatuun.

Tutkimuksen luotettavuutta voidaan pohtia myös tutkimuksen eettisyyden ja uskottavuuden kannalta. Eettisyys otettiin huomioon noudattamalla yleisiä tutkimuksen eettisiä periaatteita informoimalla haastateltavia tutkimuksen tavoitteesta, sisällöstä, toteutuksesta, henkilötietojen käsittelystä sekä vapaaehtoisuudesta. Tutkittaville lähetetty tietosuojalomake olikin yksi tutkimuksen eettisyyttä lisäävä tekijä. Näin varmistettiin, ettei haastateltaville henkilöille aiheudu tutkimuksen teettämisestä minkäänlaista haittaa.

Tutkimuksen uskottavuus varmistettiin erityisesti opinnäytetyön alussa tehdyn kirjallisuuskatsauksen muodossa. Opinnäytetyön tekijä käytti aikaa aiheeseen perehtymiseen ja pyrki ymmärtämään aihepiirin käsitteistöä. Opinnäytetyön teoreettisella viitekehysellä sekä käsitteenmäärittelyllä pyrittiin myös lisäämään tutkimuksen uskottavuutta, sillä tutkimustulosten ymmärtäminen vaatii opinnäytetyön tekijän itsensä lisäksi myös tutkimuksen lukijoilta riittävää tietämystä aihetta kohtaan. Osakepääoman ja vähimmäispääomasääntelyn taustan selvittäminen sekä esittäminen opinnäytetyössä varmistasi sen, että lukija voi olla vakuuttunut tehdyn tutkimuksen pätevydestä. Tällä onkin vaikutusta siihen, että opinnäytetyön lukijat hyväksyvät tutkimustulokset tosiksi ja voivat luottaa aineiston keräämisen ja analysoimisen asianmukaisuuteen.

Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuustarkastelua voidaan toteuttaa myös reliabiliteetin ja validiteetin kautta. Reliabiliteetin voidaan ymmärtää kuvaavan tutkimustulosten pysyvyyttä. Jos opinnäytetyön tutkimus toistettaisiin, tulisi uusintatutkimuksen saada reliabiliteetin mukaan käytännössä samat tulokset. Laadullisen tutkimusotteeseen perustuen täysin samoja tuloksia ei välttämättä voitaisi saada,

koska haastattelutilanteet ovat aina ainutlaatuisia ja toisistaan erilaisia. Tämän tutkimuksen reliabiliteetti varmistettiin kuitenkin juuri valintojen perustelemisella, kuten aikaisemmin on todettu. Neljännen luvun luettuaan jokaisella tulisi olla samat valmiudet onnistua toteuttamaan uusintatutkimus mahdollisimman samankaltaisena alkuperäiseen verrattuna.

Tutkimuksen validiteetin voisi taas määritellä kuvaavan sitä, että tutkimuksessa on tutkittu niin sanotusti oikeita asioita. Kuten uskottavuuden yhteydessä todettiin, varmistettiin myös tutkimuksen validiteetti perehtymällä aihealueeseen liittyvään teoriaan ennen haastattelujen toteuttamista. Näin varmistuttiin siitä, että tutkimuksella kerättiin aineistoa juuri oikeasta aiheesta. Tämä tarkoitti käytännössä myös sitä, että tutkimuksen haastattelurungossa esitetyt kysymykset oli todella johdettu tutkimusaiheesta, -kysymyksistä sekä -ongelmasta. Kuten seuraavassa luvussa 7.2 kerrotaan, merkitsi tutkimusongelman ja -kysymysten tarkentaminen kesken tutkimusprosessin myös tutkimuksen validiteetin huomioonottamista. Lisäksi aineiston useat käsittelyvaiheet vastasivat validiteetin täyttymiseen, sillä näiden toimenpiteiden kautta kerätystä aineistosta pystyttiin erottelamaan kaikista olennaisimmat tulokset tutkimusongelman kannalta.

Yksi tutkimuksen luotettavuutta heikentävä tekijä on tutkimukseen valittujen haastateltavien lukumäärä. Opinnäytetyön kannalta tutkimuksella olisi saatettu saavuttaa vieläkin monipuolisempia tuloksia aiheesta, jos haastateltavia asiantuntijoita olisi ollut useampia. Aineiston saturaation eli kylläännympisteen suhteen voidaankin pohtia sitä, kuinka tutkimuskohteena olevien henkilöiden haastateluissa antamat vastaukset alkoivat muistuttamaan toisiaan. Osittain vastausten samankaltaisuutta oli havaittavissa, mutta saturaatio olisi saattanut olla täydellisempi useamman kuin kolmen haastateltavan avulla. Opinnäytetyön kannalta saturaation voidaan kuitenkin perustella olevan riittävällä tasolla. Saturaatioon olisi voitu vastata myös toimialojen lukumäärän valinnalla. Esimerkiksi verotuksen toimialalta tulevalta asiantuntijalla olisi myös saattanut olla mielenkiintoisia näkemyksiä aihetta kohtaan.

Tutkimuksen luotettavuuteen on saattanut vaikuttaa myös se, että haastateltavista asiantuntijoista yksi sai pyynnöstä haastattelun teemat tietoonsa ennen haastattelua. Tätä ei lähtökohtaisesti tulisi tehdä, jotta jokaisella tutkittavalla henkilöllä olisi samat tiedot käytössään haastatteluun osallistuaan. Kuten neljännessä luvussa on perusteltu, tämän ei kuitenkaan koettu tuovan etua haastatteluun valmistautumiselle. Jokainen haastateltava henkilö tiesi etukäteen, että haastattelun aiheena tulisi olemaan lakimuutos vähimmäispääomavaatimuksen poistumisesta.

7.2 Tutkimusprosessi ja jatkotutkimusaiheet

Opinnäytetyön tekeminen lisäsi jonkin verran liiketalouden alan tietovarantoa tutkimustulosten kautta, mutta työllä oli merkitystä myös opinnäytetyön tekijän oman ammatillisen kasvun kehittämisessä. Ennen tutkimuksen toteuttamista oli tutustuttava riittävästi itse lakimuutoksen aiheeseen, osakeyhtiöiden lainsäädännölliseen taustaan sekä lainmuutosta edeltäviin valmistelutöihin. Opinnäytetyön aiheen valintaan vaikuttikin erityisesti tutkijan henkilökohtainen kiinnostus yhtiölainsäädäntöä kohtaan, joka on opinnäytetyön tekemisen jälkeen kasvanut entisestään.

Tutkimusprosessin kriittisin vaihe liittyi tutkimusasetelman muodostamiseen, jotta opinnäytetyössä tutkittaisiin oikeita asioita. Kun tuloksia kirjoitettiin auki viidennessä luvussa, huomattiin, että alussa

määriteltyjä tutkimusongelmaa sekä -kysymyksiä oli vielä tarkennettava. Toisaalta kvalitatiivisen tutkimuksen tutkimusongelman tarkka määrittelyminen voi olla opinnäytetyön alussa haastavaa, sillä tutkimusaihetta ei vielä täysin tunneta. Tutkimusongelmaa ei tietenkään ole suotavaa määritellä vasta tutkimusprosessin loppuksi, sillä se luo pohjaa koko opinnäytetyön tarkoitukselle ja tavoitteille.

Tutkimusongelman määrittelemiseen palaaminen oli kuitenkin aiheellista eikä tutkimuksen aihetta lähdetty muuttamaan sen suuremmin. Kun tutkimusongelma selkeytettiin vielä kertaalleen, oli myös tutkimuskysymyksiä muotoiltava. Tutkimuskysymysten määrittelemisessä uudelleen selkeytettiin lähinnä kysymysten muotoa, pääasiallisen sisällön pysyen kuitenkin muuttumattomana. Tämän jälkeen tutkimustulokset vastasivat paremmin tarkennettuihin tutkimuskysymyksiin.

Asiantuntijahaastattelut olivat opinnäytetyön antoisin osa niin toteuttamisen kuin tutkimustuloksien osalta. Aiheen käsitteleminen eri toimialoja edustaneiden kokeneiden asiantuntijoiden kanssa oli mielenkiintoista ja se toi monia eri näkökulmia mukaan vähimmäispääomasääntelyn tarkasteluun. Aineiston analysointi oli tämän johdosta jopa hieman hankalaa, sillä haastatteluista nousi muitakin kiinnostavia tutkimustuloksia, joita ei tässä tutkimuksessa tutkimuskysymysten sallimissa rajoissa voitu tarkemmin käsitellä. Esimerkiksi pöytälaatikkoyhtiöiden lukumäärän tutkiminen voisi olla mielenkiintoinen jatkotutkimusaihe vähimmäispääomavaatimuksen poistumiseen liittyen. Tähän aiheeseen voisi myös liittyä keväällä 2021 vallitseva Covid-19-pandemia, jolla on saattanut olla vaikutusta pöytälaatikkoyhtiöiden hakemien avustusten määrään.

Tutkimusasetelman yhteydessä aiheen valintaa perusteltiin ajankohtaisuudella. Lakimuutos onkin ollut osa norminpurku- sekä sääntelyn sujuvoittamistavoitteita, joista vähimmäispääomasta luopuminen ei ole varmastikaan ollut viimeinen toimenpide hallinnollisen taakan keventämiselle Suomessa. Vähimmäispääoman poistumisen vaikutuksia perustettavien yksityisten osakeyhtiöiden tai osakepääoman alentamispäätösten lukumäärään olisi myös mielenkiintoista tutkia esimerkiksi määrällisen tutkimuksen muodossa. Lakimuutoksen yhteydessä on esitetty pohdintoja myös osakeyhtiön velkojiensuojan kehittämistarpeisiin liittyen, jota on ollut tarkoitus arvioida uudelleen vuonna 2019 käynnistyneessä selvityshankkeessa. Tämän hankkeen tuloksia voisi mahdollisesti käyttää myös vähimmäispääoman merkityksen pohtimisessa jatkotutkimuksen muodossa.

Tutkija arvioi myös omaa onnistumistaan opinnäytetyön tekemisen suhteen. Vaikka työn tutkimus osoittautuikin onnistuneeksi, tunnistettiin opinnäytetyöprosessissa silti asioita, joita olisi voitu tehdä toisin. Tutkimuksen suunnitteluun ja sen luotettavuuden varmistamiseen panostettiin, mutta ajankäytön hallitseminen olisi kuitenkin voinut olla tehokkaampaa. Työn tutkimus toteutettiin syksyllä 2020, mutta opinnäytetyöprosessin loppuunsaattaminen venyi pitkälle keväeseen 2021. Tutkimuksen toteuttamisella koettiin olevan vaikutusta ennen kaikkea opinnäytetyön tekijän menetelmällisten taitojen kehittymiseen. Opinnäytetyön tekeminen tuki myös tutkijan henkilökohtaista urasuunnittelua, jonka ansiosta jatko-opintoihin suuntautuminen on nyt entistä selkeämpää.

LÄHTEET

- Airaksinen, Outi 2020. Liiketoiminta katkolla – laittaisinko yrityksen pöytälaatikkoon? Taloustaito. Artikkel. <https://www.taloustaito.fi/tyo-elake/liiketoiminta-katkolla--laittaisinko-yrityksen-poytalaatikoon/#2c7e0788>. Viitattu 15.4.2021.
- Aktiebolagslag 2005/551. Ruotsin osakeyhtiölaki. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/aktiebolagslag-2005551_sfs-2005-551. Viitattu 27.4.2021.
- Aktiengesetz 1965. Saksan julkisia osakeyhtiöitä säätelevä laki. <https://www.gesetze-im-internet.de/aktg/>. Viitattu 28.4.2021.
- Alastalo, Marja, Åkerman, Maria & Vaittinen, Tiina 2017. Asiantuntijahaastattelu. Teoksessa Matti Hyvärinen, Pirjo Nikander & Johanna Ruusuvoori (toim.) Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Vastapaino, 215–229.
- Bogner, Alexander, Beate, Littig & Wolfgang, Menz 2009. Introduction: Expert Interviews – An Introduction to a New Methodological Depate. Bogner, Alexander, Beate, Littig & Wolfgang, Menz (toim.) Interviewing experts. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 1–13.
- Eisenhardt, Kathleen 1989. Building Theories from Case Study Research. *The Academy of Management Review* 14:4, 539–541. New York: The Academy of Management. <https://www.jstor.org/stable/258557>. Viitattu 20.4.2021.
- Euroopan unionin yleinen tietosuoja-asetus 2016/679. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=celex:32016R0679>. Viitattu 20.4.2021.
- Finto 2017. Suomalainen asiasanasto- ja ontologiapalvelu. Sanasto. Rajavastuuoyhtiö. <https://finto.fi/liito/fi/page/p13048>. Viitattu 30.3.2021.
- Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung 1892. Saksan rajavastuuoyhtiölaki. <https://www.gesetze-im-internet.de/gmbhg/BJNR004770892.html>. Viitattu 28.4.2021.
- Glaser, Barney & Strauss, Anselm 1967. *The Discovery of Grounded Theory: Strategies for Qualitative Research*. New York: Aldine.
- HE 1977/27 vp. Hallituksen esitys Eduskunnalle uudeksi osakeyhtiölainsäädännöksi. Pdf-tiedosto. <https://www.edilex.fi>. Viitattu 27.9.2020.
- HE 2018/238 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle yksityisen osakeyhtiön vähimmäispääomavaatimusten poistamista koskevaksi lainsäädännöksi. Pdf-tiedosto. <https://www.eduskunta.fi/pdf/HE+238/2018>. Viitattu 9.9.2020.
- Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2008. Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Verkkokirja. Helsinki: Gaudeamus. <https://www.ellibslibrary.com>. Viitattu 16.11.2020.
- Hyvärinen, Matti 2017. Haastattelun maailma. Teoksessa Matti Hyvärinen, Pirjo Nikander & Johanan Ruusuvoori (toim.) Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Vastapaino, 11–45.
- Jalonen, Raisa 2019. Opas osakeyhtiön sähköiseen perustamiseen. Opinnäytetyö. Liiketalouden koulutusohjelma. Satakunnan ammattikorkeakoulu. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2019120925468>. Viitattu 5.4.2021.
- Jauhiainen, Jyrki 2016. Osakeyhtiölain muutostarve. Arviomuistio. Oikeusministeriö. Mietintöjä ja lausuntoja 20/2016. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-510-2>. Viitattu 27.4.2021.

- Juuti, Pauli & Puusa, Anu 2020. Johdanto. Mitä laadullisella tutkimuksella tarkoitetaan? Teoksessa Anu Puusa & Pauli Juuti (toim.) Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki: Gaudamus, 9–20.
- Kananen, Jorma 2008. Kvali: Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kananen, Jorma 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Ketola, Antti 2014. Tiedollinen itsemääräämisoikeus ja laaja suostumus ihmistieteellisessä tutkimuksessa. Teoksessa Antti Ketola & Raimo Lahti (toim.) Ihmistieteellisten tutkimusaineistojen jatkokäyttö ja tietosuojat. Oikeustieteellinen tiedekunta. Helsingin yliopisto, 3–97. <http://hdl.handle.net/10138/312300>. Viitattu 12.10.2020.
- Kyläkallio, Juhani, Iirola, Olli & Kyläkallio, Kalle 2020a. Osakeyhtiö: I. 8., uudistettu painos. Helsinki: Edita.
- Kyläkallio, Juhani, Iirola, Olli & Kyläkallio, Kalle 2020b. Osakeyhtiö: II. 8., uudistettu painos. Helsinki: Edita.
- Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä 2017/1070. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2017/20171070>. Viitattu 20.4.2021.
- Mikecz, Robert 2012. Interviewing Elites: Addressing Methodological Issues. *Qualitative Inquiry* 18:6, 482–493. Liverpool: Liverpool Hope University Business School. <https://doi.org/10.1177%2F1077800412442818>. Viitattu 22.4.2021.
- Mähönen, Jukka & Villa, Seppo 2015. Osakeyhtiö: I, Yleiset opit. Verkkokirja. 3., uudistettu painos. Helsinki: Talentum. <https://verkkokirjahylly.almatalent.fi>. Viitattu 3.10.2020.
- Mähönen, Jukka & Villa, Seppo 2020. Osakeyhtiö: II, Pääomarakenne ja rahoitus. Verkkokirja, 4., uudistettu painos. Helsinki: Talentum. <https://verkkokirjahylly.almatalent.fi>. Viitattu 24.3.2021.
- Ojasalo, Katri, Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2015. Kehittämistyön menetelmät: Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Verkkokirja. 3.–4. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy. <https://www.elibslibrary.com>. Viitattu 17.10.2020.
- Osakeyhtiölaki 1978/734. <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/1978/19780734>. Viitattu 20.4.2021.
- Osakeyhtiölaki 2006/624. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624>. Viitattu 2.4.2021.
- Patentti- ja rekisterihallitus 2020. Yritysten lukumäärät kaupparekisterissä. Verkojulkaisu. Päivitetty 10.7.2020. <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yritystenlkm/lkm.html>. Viitattu 14.9.2020.
- Patentti- ja rekisterihallitus 2021a. Osakeyhtiön perustamisilmoitus. Verkojulkaisu. Päivitetty 26.2.2021. <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/perustaminen.html>. Viitattu 5.4.2021.
- Patentti- ja rekisterihallitus 2021b. Paperilomakkeet osakeyhtiön perustamisilmoitusta ja perustamista varten. Verkojulkaisu. Päivitetty 26.2.2021. <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/perustaminen/paperilomakkeet.html>. Viitattu 5.4.2021.
- Patentti- ja rekisterihallitus 2021c. Tilintarkastajan perustutkinto (HT-tutkinto). Verkojulkaisu. Päivitetty 7.1.2021. https://www.prh.fi/fi/tilintarkastusvalvonta/tutkinnot/yleista_eri_tutkinnoista/perustutkintoht-tutkinto.html. Viitattu 14.4.2021.
- Patentti- ja rekisterihallitus 2021d. Yhtiömuodot kaupparekisterissä 2.7.2019. Tilastopiminta. Yksityinen sähköpostiviesti 19.4.2021. Viestin saaja: Emmi Hottinen.

Puusa, Anu 2020. Näkökulmia laadullisen aineiston analysointiin. Teoksessa Anu Puusa & Pauli Juuti (toim.) Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki: Gaudeamus, 145–156.

Puusa, Anu & Juuti, Pauli 2020. Laadullisen tutkimuksen olemus. Teoksessa Anu Puusa & Pauli Juuti (toim.) Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki: Gaudeamus, 75–85.

Ranta, Juha & Kuula-Luumi, Arja 2017. Haastattelun keruun ja käsittelyn ABC. Teoksessa Matti Hyvärinen, Pirjo Nikander & Johanna Ruusuvoori (toim.) Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Vastapaino, 413–426.

Ruohonen, Janne 2017. Osakeyhtiön tilintarkastajan kannalta keskeiset osakeyhtiö- ja tilintarkastuslainsäädäntöön kaavailut muutokset. Teoksessa Lili-Anne Kihn, Ulriika Leponiemi, Lasse Oulasvirta, Janne Ruohonen & Jani Wacker (toim.) Näkökulmia tilintarkastukseen ja arviointiin. Johtamiskorkeakoulu. Tampereen yliopisto, 27–46. <https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/31375/629586.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Viitattu 29.3.2021.

Poliisi 2020. Rahanpesu. Verkkojulkaisu. <https://poliisi.fi/rahanpesu>. Viitattu 19.4.2021.

Soininen, Jani-Petteri 2019. Vähimmäisosakepääomavaatimuksen vähentämisen ja poistamisen vaikutukset perustettavien osakeyhtiöiden määrään. Pro gradu –tutkielma. Johtamisen ja talouden tiedekunta. Tampereen yliopisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-201907222707>. Viitattu 6.2.2021.

Ståhlberg, Nora 2020. Vähimmäisosakepääomaa koskevan vaatimuksen poistumisesta erityisesti velkojensuojan kannalta. Pro gradu –tutkielma. Laskentatoimen ja rahoituksen laitos. Turun kauppa- korkeakoulu. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202001223077>. Viitattu 6.2.2021.

Suomen virallinen tilasto julkaisuaika tuntematon. Käsitteet. Pk-yritys. Helsinki: Tilastokeskus. https://www.stat.fi/meta/kas/pk_yritys.html. Viitattu 19.4.2021.

Taloushallintoliitto 2018. KLT-tutkinto. Verkkojulkaisu. <https://taloushallintoliitto.fi/klf>. Viitattu 14.4.2021.

Talousvaliokunnan mietintö 2006/7 vp. Hallituksen esitys uudeksi osakeyhtiölainsäädännöksi. Pdf-tiedosto. https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Mietinto/Documents/tavm_7+2006.pdf. Viitattu 27.9.2020.

Tietoarkisto julkaisuaika tuntematon. Aineistohallinnan käsikirja. Kvalitatiivisen datan käsittely: Literointi. Verkkojulkaisu. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/aineistohallinta/kvalitatiivisen-datan-kasittely/>. Viitattu 20.4.2021.

Tilintarkastuslaki 2015/1141. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151141>. Viitattu 15.4.2021.

Toivonen, Tiina 2018. HE 238/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle yksityisen osakeyhtiön vähimmäispääomavaatimuksen poistamista koskevaksi lainsäädännöksi. Verkkojulkaisu. Suomen Yrittäjät. Julkaistu 20.12.2018. <https://www.yrittajat.fi/statement/601258-he-2382018-vp-hallituksen-esitys-eduskunnalle-yksityisen-osakeyhtion>. Viitattu 12.4.2021.

Tomperi, Soile 2019. Kehittyvä kirjanpito. 17., uudistettu painos. Helsinki: Edita.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisu 3/2019. https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2019.pdf. Viitattu 12.10.2020.

Valiokunnan mietintö TaVM 2018/25 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle yksityisen osakeyhtiön vähimmäispääomavaatimuksen poistamista koskevaksi lainsäädännöksi. Pdf-tiedosto. https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Mietinto/Documents/TaVM_25+2018.pdf. Viitattu 28.9.2020.

Valtioneuvosto julkaisuaika tuntematon. Norminpurku. Verkkojulkaisu. <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=LVM034:00/2017>. Viitattu 2.4.2021.

Verokampus julkaisuaika tuntematon. Harmaa talous. Verkkojulkaisu. <https://www.verokampus.fi/opettajille/harmaa-talous/>. Viitattu 19.4.2021.

Viitala, Tomi 2018. Osakeyhtiön voitonjaon verotus: perusteet ja suunnittelu. Verkkokirja. Helsinki: Kauppakamari. <https://kauppakamaritieto.fi/ammattikirjasto>. Viitattu 15.4.2021.

Villa, Seppo 2018. Henkilöyhtiöt ja osakeyhtiö. Verkkokirja. 5., uudistettu painos. Helsinki: Alma. <https://verkkokirjahylly.almatalent.fi>. Viitattu 19.4.2021.

Waris, Pasi 2008. Milloin ja millainen tilintarkastaja on valittava? Tilisanomat. Verkkojulkaisu. <https://tilisanomat.fi/yleiset/milloin-ja-millainen-tilintarkastaja-on-valittava>. Viitattu 15.4.2021.

LIITE 1: TEEMAAHAASTATTELUN RUNKO

1. Suhtautuminen lakimuutokseen ammatin kautta
  - Millaisia ajatuksia vähimmäispääomavaatimuksen poistuminen herätti?
  - Tuliko lakimuutos yllätyksenä vai osattiinko sitä odottaa?
2. Osakepääoman merkitys
  - Kertoisitko, millainen merkitys osakepääomalla on osakeyhtiöille?
  - Entä millainen merkitys on sidosryhmille?
  - Millainen merkitys osakepääomalla on velkojensuojan suhteen? Onko tämä muuttunut jotenkin?
3. Lakimuutoksen mahdolliset seuraukset
  - Kenen toimintaan lakimuutos tulee vaikuttamaan ensisijaisesti?
  - Mitä konkreettisia vaikutuksia lakimuutoksella on?
  - Onko vaikutuksia nähtävissä jo nyt?
  - Millaisia vaikutuksia lakimuutoksella on yhteiskuntatasolla?
  - Miten uskot yritysten itse suhtautuvan lakimuutokseen? Millaisia ajatuksia se on voinut herättää?
  - Miten uskot, että sidosryhmät ovat suhtautuneet lakimuutokseen?
4. Haastateltavan asiantuntijan toimialaan liittyvät muutokset
  - Tuoko lakimuutos muutoksia (haastateltavan asiantuntijan) työtehtäviin? Millaisia ne ovat?
  - Millaisia ajatuksia lakimuutos on herättänyt organisaatiossanne?